

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö, jonka toimialaan kuuluu vastata

- yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta;
- maahanmuutosta, kansainvälisestä suojelusta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta;
- Suomen kansalaisuudesta;
- pelastustoimesta;
- hätäkeskustoiminnasta;
- rajaturvallisuudesta ja meripelastustoimesta;
- siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista sekä
- aluehallinnon yhteisestä varautumisesta poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä.

Tavoitteen saavuttamiseksi toiminnassa ovat painopistealueina:

- sisäisen turvallisuuden strategisista ydintehtävistä huolehtiminen ja keskeiset kansalaisille tarjottavat palvelut
- kansainvälinen toiminta
- digitalisaatio ja kyber-tulevaisuus
- lisäksi pyritään toimintaa tehostamalla ja rakenteita uudistamalla varmistamaan toimintakyvyn turvaaminen ydintehtävissä.

Toimintaympäristön kuvaus

Sisäisen turvallisuuden ylläpito ja hallitun maahanmuuton edistäminen ovat valtion perustehtäviä, joihin kohdistuu vaatimuksia niin koko yhteiskunnan kuin hallinnonalan eri toimijoiden taholta. Maamme hyvän turvallisuustason säilyttäminen edellyttää yhtä lailla yhteiskuntapoliittisia toimia kuin muutoksia yksilöiden ja organisaatioiden toimintatavoissa. Julkisten turvallisuuspalveluiden vaikuttavuuden ja laadun kannalta keskeistä on huomion kiinnittäminen eri tahojen yhteistyömahdollisuuksiin ja toimintatapojen uudistamiseen. Uudistuminen ja luovuus ovat tulevaisuuden keskeisimpiä muutostekijöitä.

Väestörakenteemme muutoksesta huolimatta Suomen oletetaan pysyvän myös lähitulevaisuudessa rauhallisena kansalaisyhteiskuntana, jossa kunnioitetaan oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan perinnettä ja ymmärretään julkisten palvelujen merkitys. Suomeen on saapunut ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, mikä on kuormittanut vastaanottojärjestelmää ja aiheuttanut huolta turvallisuustilanteen heikkenemisestä. Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat varmistaneet, että maahantulo toteutuu hallitusti. Turvapaikanhakijoiden määrän merkittävä kasvu asettaa suuret haasteet turvapaikkaprosessille, kotouttamiselle ja kielteisen päätöksen saaneiden palauttamiselle. Hakijamäärän kasvulla on vaikutusta myös häiriöihin yleisessä järjestyksessä ja turvallisuudessa, laittomaan maahantuloon liittyvän rikollisuuden kasvuun ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Maahanmuuton avulla voidaan ehkäistä mahdollista tulevaa työvoiman niukkuutta ja vahvistaa myös osaamispuujaa, jota väestön ikääntyminen maan eri alueilla voisi muuten kaventaa. Monilla toimialoilla maahanmuutolla on jo huomattava merkitys työvoiman saatavuuden kannalta.

Kansainvälistyminen, teknologinen kehitys ja ympäristötietoisuuden sekä toisaalta riskitietoisuuden lisääntyminen saattavat muuttaa sisäisen turvallisuuden tehtäväkenttää jo lähitulevaisuudessa. Keskeisenä haasteena on poliittisen, taloudellisen, teknologisen, sosiaalisen ja ekologisen kehityksen ennakoiminen sekä nopean ja joustavan muutoksiin reagoinnin varmistaminen. Myös kansainvälistyminen on tuonut mukanaan joukon ulkoisia tekijöitä, joiden huomioiminen on välttämätöntä. Globaalit haasteet korostavat yhteistyön merkitystä niin ympäristöuhkien, kansainvälisen rikollisuuden kuin terrorisminkin laajenemisen torjumisessa. Teknisten järjestelmien systeemiset riskit ovat merkittävä uhka yhteiskunnalle ja sisäiselle turvallisuudelle.

Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat aikaisempaa kiinteämmin yhteydessä toisiinsa ja kumpaankin vaikuttavat osin samat kehitys- ja uhkatekijät. Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut perusteellisesti, eikä näköpiirissä ole nopeaa käännettä parempaan. Euroopan unionin merkitys kaikilla yhteiskunnan sektoreilla on huomattava.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet pyritään sisäministeriön hallinnonalalla toteuttamaan siten, että hallinnonalan viranomaisten toimintakyky tärkeimmissä tehtävissä kyetään turvaamaan. Kehyskaudella kumuloituvat toimintameno-säästöt sekä mahdolliset työelämään kohdistuvista leikkauksista tai muista sopeuttamistoimista aiheutuvat uudet säästöt asettavat hallinnonalan tilanteeseen, jossa jatkuvuutena toimintakyvyn tasoa ei enää pystytä turvaamaan nykyisellä tasolla.

Hallinnonala ovat hyvin työvoimavaltainen. Se on myös kriittisen riippuvainen toimivista ICT- ja valvontajärjestelmistä, asiakaspalvelutiloista ja tietoliikenneyhteyksistä sekä toimintakykyisestä kalustosta. Toimintaympäristön ulkoiset muutokset, kuten kansainvälistyminen ja monikulttuuristuminen, yhä monimutkaistuvampi oikeudellinen sääntely, EU-oikeuden merkityksen lisääntyminen, erityisalojen syvällistä asiantuntemusta vaativien asioiden lisääntyminen, digitalisaatio sekä henkilöstön mittava eläköityminen asettavat kireän taloustilanteen ohella suuria haasteita toiminnalle. Käytettävissä olevan työvoiman supistuminen edellyttää toimintojen tehostamista ja rationalisointia sekä työn tuottavuuden parantamista. Työelämän uudistaminen ja innovatiivisen julkisen hallinnon kehittäminen ovat keskeisiä muutostekijöitä myös sisäministeriön hallinnonalalla.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Valtioneuvosto asettaa sisäministeriön hallinnonalalle seuraavia yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita vuodelle 2017:

- Sisäisen turvallisuuden palvelut sekä viranomaisten toimintakyky turvataan koko maassa.
- Sisäisen turvallisuuden palvelutaso ylläpidetään digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla. Uudistuksia tehdään asiakaslähtöisesti ja alueellista yhdenvertaisuutta edistäen.
- Hätätilanteissa avun saaminen nopeasti edellyttää hätäkeskuksen tehokkaan toiminnan lisäksi turvallisuustoiminnan painopisteen siirtämistä edelleen kiinteistä toimipisteistä liikkuviin yksiköihin.
- Rajaturvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden resursseja tarkistetaan ja uudelleenkohdennetaan huomioiden uuden tyypiset uhkakuvat ja turvallisuuspoliittinen tilanne.
- Löydetään yhteisiä keinoja terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden ja hybridiuhkien torjumiseksi.
- Maahanmuutto on hallittua. Viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä nopeutetaan, päätökset palauttamisineen tehdään viipymättä ja väärinkäytöksiä torjutaan.

Poliisitoimi

Poliisitoimen osalta painotetaan poliisin toimintavalmiuden, talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa sekä turvapaikanhakijatilanteeseen liittyviä tehtäviä. Resurssien mahdollistamissa puitteissa painotetaan myös rikosten, järjestyshäiriöiden sekä onnettomuuksien ennalta estämistä ja vähentämistä, palvelukyvyyn ja näkyvyyden turvaamista. Torjutaan sellaiset hankkeet ja rikokset, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta.

Kehityskuvaaja

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Rikoslakirikosten määrä, enintään	467 412	455 000	455 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹⁾	98,4	98,0	95,0
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ²⁾	181,9	185,0	187,0
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4 ³⁾	-	3,3	-
Kansalaisten kokemus turvallisuuden tunne, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4 ⁴⁾	-	2,9	-
Terroritekojen määrä, kpl ⁵⁾	0	0	0
Kansalaisten luottamus Suojelupoliisiin, % ⁵⁾	82	85	85
Suojelupoliisin toiminnan onnistuminen, % ⁵⁾	68	75	80

1) Katuturvallisuusindeksissä painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingonkojen sekä ratti- ja liikennejuopumusten lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukaslukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

2) Liikenneturvallisuusindeksi on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

3) Kansalaisten luottamusta poliisin toimintaan mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotate seuraavien viranomaisten toimintaan...?", 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Lähde: Poliisibarometri. Joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu.

4) Kansalaisten turvallisuuden tunnetta mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähiympäristössä?", 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Lähde: Poliisibarometri.

5) TNS Gallup

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina on ylläpitää rajaturvallisuutta, varmistaa sujuva rajaliikenne, tuoda viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille, lisätä merellistä turvallisuutta ja osallistua sotilaalliseen maanpuolustukseen. Nämä vaikuttavuustavoitteet tuotetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa myös yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tunnusluku/mittari	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	104	107	107
Vaikuttavuus (ind)	96	96	96
— Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1—5)	4,0	3,9	3,9
— Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1—5)	4,7	4,8	4,8
— Merellisen turvallisuuden lisääminen (1—5)	3,9	4,0	4,0
— Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1—5)	4,1	4,1	4,1
— Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille (1—5)	3,3	3,3	3,2
Kustannusvaikuttavuus (ind)	111	119	118

Pelastustoimi

Pelastustoimen tehtävänä on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa yhdessä muiden toimijoiden kanssa vähentämällä onnettomuuksia, vastaamalla pelastustoiminnasta, rajoittamalla onnettomuuksien seurauksia ja tarjoamalla pelastustoimen jatkuvaa valmiutta hyödynnettäväksi yhteiskunnassa.

Tunnusluku	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot) (kpl)	9 642	9 500	9 500
— josta rakennuspalojen määrä, enintään (kpl) ¹⁾	5 211	5 200	5 200
Palokuolemien määrä, 5 vuoden keskiarvo, enintään (hlö)	73	69	69
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toiminta- valmuisaika, enintään	9:24	9:20	9:20
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä ²⁾	-	-	98

1) Sisältää rakennuspalovaarat.

2) Lähde: TNS Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi.

Hätäkeskustoiminta

Hätäkeskustoiminnan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan väestön turvallisuutta. Järjestelmää kehitetään käyttöönottamalla viranomaisten yhteinen hätäkeskustietojärjestelmä kaikissa hätäkeskuk-
sissa maaliskuun 2017 loppuun mennessä.

Tunnusluku	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Hätäkeskus vastaa hätäpuheluun nopeasti			
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (x %:ssa hätäpuheluista)	92	90	80
Hätänumeroon soittaneet ovat tyytyväisiä hätäkeskuslaitok- sen palveluihin			
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuotta- miin palveluihin (asteikolla 1—5), vähintään	-	4,0	-
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus			
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus (käyttöaste), (%)	100	100	100

Maahanmuutto

Maahanmuutto on hallittua. Maahanmuuton ydintehtävien yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioidaan sekä päätök-
senteon että vastaanotto toiminnan näkökulmasta. Maahanmuuttoviraston tekemien päätösten määrän tulee vastata vi-
reille tulleiden asioiden määrää. Turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmän kapasiteetin tulee vastata hakijamää-
riä ja olla kustannustehokasta. Toiminnan laatua mitataan Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyydellä muutoksen-
haussa.

Suomen työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edis-
tävää työperusteista maahanmuuttoa edistetään. Kiintiöpakolaisten määrä pidetään ainakin viime vuosien tasolla ja
tällä osallistumme kansainväliseen taakanjakoon. Maahanmuuttovirasto ja turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuk-
set toimivat yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntien kanssa kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikan-
hakijoiden kuntiin siirtymisen tehokkuuden varmistamiseksi. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarina on kuntaan
sijoituksen keskimääräinen odotusaika vastaanottokeskuksissa luvan saamisesta.

Tunnusluku	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Maahanmuuttoviraston asiakastyytyväisyys (1-5 asteikko)	-	-	4
Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%) ¹⁾	99,45	>95	>95
Kuntaansijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, oleskelulupapäätöksen tiedoksisaannista (kk)	3,8 ²⁾	2,0	2,0
Maahanmuuttovirastossa ratkaistut/vireille tulleet (%)	62,7	120	100
Vastaanottokeskusten käyttöaste keskimäärin (%)	106	90	90

¹⁾ Tavoitteena on, että päätöksiä kumotaan valitusasteissa enintään viidessä prosentissa tapauksista sillä perusteella, että viranomaisen on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen.

²⁾ Tilastointi vuodelta 2015 ei ole täysin kattava johtuen poikkeuksellisesta turvapaikanhakijoiden määrästä.

Sisäministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Sisäministeriö	194	185	180
Hallinnon tietotekniikkakeskus ¹⁾	396	140	-
Poliisitoimi ²⁾	10 007	9 850	9 517
Suojelupoliisi	-	276	291
Rajavartiolaitos	2 679	2 664	2 665
Pelastusopisto (ml. CMC)	130	129	127
Hätäkeskuslaitos	597	613	541
Maahanmuuttovirasto	334	830	690
Valtion vastaanottokeskukset	114	120	142
Yhteensä	14 451	14 807	14 153

¹⁾ Virasto lakkaa 31.5.2016. Vuoden 2016 htv-luku on arvio.

²⁾ Vuoden 2015 luvussa on mukana Suojelupoliisin htv-määrä (noin 240 htv)

Tasa-arvoaikutukset

Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu on osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja liittyy kaikkeen työnantajatoimintaan. Sisäministeriön hallinnonalalla noudatetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa ja sisäasiainhallinnon yleisiä linjauksia yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa. Seurantaa koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä.

Ministeriössä sukupuolinäkökulma otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa edistetään tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luodaan ja vakiinnutetaan sellaiset toimintatavat, joilla varmistetaan tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Ministeriössä päivitetään vuoden 2016 aikana sekä yhdenvertaisuus- että tasa-arvosuunnitelma. Lisäksi säädösvalmistelijoille tullaan tarjoamaan syksyllä 2016 koulutusta sukupuolivaikutusten arvioinnista.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteellinen ja suunnitelmallinen edistäminen ja valvominen kuuluvat kaikille poliisiorganisaation jäsenille. Poliisihallinnossa naiset työskentelevät pääosin toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä ja naisten osuus poliisimiehistä on verrattain pieni. Sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulosohjauksen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla. Suunnittelu onkin keskeisin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden

edistämisen väline. Lisäksi poliisin työikäohjelmaa toteutettaessa huomioidaan myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä.

Rajavartiolaitoksen toiminnan lähtökohtana on jokaisen ihmisen tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu, niin viranomaisena kuin työnantajana. Yhdenvertaisuuden toteutuminen liittyy erityisesti rajanylitysliikenteessä kohdattavien ihmisten kohteluun. Rajavartiomiesten koulutuksessa eri etnistä alkuperää olevien ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaamiseen yhdenvertaisina kiinnitetään erityistä huomiota. Rajavartiolaitoksen henkilöstöstä 86 % työskentelee sotilasviroissa ja naisten osuus sotilasviroissa on 4 % (vuonna 2015). Naisten määrää pyritään edelleen lisäämään erityisesti rajavartijarekrytoinnissa positiivisen erityiskohtelun keinoin. Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään vuosiksi 2017 - 2018.

Pelastusopistolla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, jossa pääpainopistealueena on opiskelijoiden tasa-arvoiseen kohteluun liittyvät asiat. Molempia suunnitelmia päivitetään ja ajantasaistetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa ja aiheesta järjestetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Opiskelijoiden osalta yhteistyötä tehdään oppilasyhdistyksen kanssa.

Hätäkeskuslaitoksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisällytetään jatkossa viraston henkilöstösuunnitelmaan, joka on parhailaan valmisteilla. Edellinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma oli laadittu vuoden 2015 loppuun asti. Operatiivisessa koulutuksessa sekä rekrytoinnissa toimitaan sukupuolineutraalisti ja henkilöstön sukupuolijakauman kehitystä seurataan. Hätäkeskuslaitoksen sukupuolijakauma on viime vuodet pysynyt lähes samana. Henkilöstöstä noin 40 prosenttia on naisia. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstölle tehdään vuosittain henkilöstökysely VMBaro, joka sisältää tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen liittyviä kysymyksiä. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella ei ole ilmennyt sukupuolten välisen tasa-arvon osalta erityisiä kehittämiskohteita. Mikäli virastossa ilmenee ongelmia tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysymyksissä, asiaan puututaan ja ryhdytään toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.

Maahanmuuttovirastossa ja valtion vastaanottokeskuksissa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten uutta, yhteistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ollaan juuri laatimassa ja se tullaan jatkossa päivittämään joka toinen vuosi. Turvapaikanhakijat tilastoidaan sukupuolen perusteella. Vuonna 2015 turvapaikanhakijoista miehiä oli noin 81 % (kaikkiaan 32 476 hakijasta 26 430 oli miehiä). Vastaanoton kustannukset hakijoiden sukupuolijakaumasta johtuen kohdentuvat enemmän miehiin kuin naisiin. Vastaanottokeskukset ovat kuitenkin pyrkineet toiminnassaan ottamaan huomioon tasa-arvon myös turvapaikanhakijoiden kohtelussa sekä naisten ja lasten aseman mahdollisena haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2015—2017

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
01. Hallinto	127 231	136 746	132 682	-4 064	-3
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 218	14 857	14 260	-597	-4
(03.) Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22	22	—	-22	-100
04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	1 739	1 439	1 439	—	0
20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 917	8 917	8 517	-400	-4

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
(22.) EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	4 603	—	—	—	0
24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	14 288	47 260	32 224	-15 036	-32
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	80 394	63 019	75 000	11 981	19
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	248	215	225	10	5
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)	802	1 017	1 017	—	0
10. Poliisitoimi	743 787	788 332	750 199	-38 133	-5
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	736 316	729 491	702 040	-27 451	-4
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	23 919	26 493	2 574	11
20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	7 471	22 000	17 666	-4 334	-20
21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	0	12 922	4 000	-8 922	-69
20. Rajavartiolaitos	262 100	249 370	242 902	-6 468	-3
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	231 713	233 410	233 502	92	0
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)	30 387	15 960	9 400	-6 560	-41
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	80 769	75 434	74 243	-1 191	-2
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 598	12 133	13 092	959	8
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	56 754	52 795	50 645	-2 150	-4
20. Erityismenot (arviomääräraha)	2 317	2 406	2 406	—	0
43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100	8 100	8 100	—	0
40. Maahanmuutto	183 386	460 276	185 106	-275 170	-60
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	29 904	79 155	60 778	-18 377	-23
(20.) Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)	548	876	—	-876	-100
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	124 910	290 327	101 044	-189 283	-65

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	—	—	5 800	5 800	0
63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)	28 024	89 918	17 484	-72 434	-81
Yhteensä	1 397 273	1 710 158	1 385 132	-325 026	-19
Henkilöstön kokonaismäärä	14 451	14 807	14 153		

01. Hallinto

Selvitysosa:

Sisäministeriö

Sisäministeriö toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti poliisitoimen, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen, Häätokeskuslaitoksen sekä maahanmuuttohallinnon strategisia tavoitelinjauksia ja toiminnallisia tulostavoitteita, jotka on tarkemmin kerrottu pääluokan eri lukujen perusteluissa.

Tietohallinto

Sisäministeriön tietohallinto vastaa ministeriön ja hallinnonalan yhteisen tietohallinnon kehittamisestä, strategisesta ohjauksesta, valvonnasta ja tietoturvallisuudesta.

EU:n rahastot

EU:n rahoitusohjelmakaudelle 2014–2020 on perustettu kaksi sisäasioiden rahastoa: turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto sekä sisäisen turvallisuuden rahasto, joka jakautuu ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen (B) sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjumista sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen (P). Rahastojen kautta pyritään kehittämään EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden sisäraja-aluetta. Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta hallinnoinnista.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita. Rahastoon sisältyy jäsenvaltion perusrahoitusosuuden lisäksi erillinen uudelleensijoittamisohjelman määräraha, joka maksetaan jäsenvaltiolle vastaanotettujen uudelleensijoitettujen kiintiöpakolaisten lukumäärän perusteella.

ISF-B -rahoitusvälineellä tuetaan toimenpiteitä, joiden toteutuksessa noudatetaan maahanpääsyn neliportaista valvontamallia. Malliin sisältyvät toimenpiteet kolmansissa maissa, yhteistyö naapurimaiden kanssa, ulkorajalla tapahtuvat toimet ja valvontatoimenpiteet vapaan liikkuvuuden alueella. Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan ulkorajojen yhdenmukaisen valvontajärjestelmän kehittämistä yhdenmukaisen ja korkeatasoisen ulkorajavalvonnan varmistamiseksi sekä laillisen rajanylitysliikenteen helpottamiseksi. Niin ikään rahoitusvälineellä tuetaan kansallisia toimenpiteitä ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, kun kyseessä on viisumipolitiikka ja muut ennen ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia toteutettavat toimet. ISF-P -rahoitusvälineellä tuetaan poliisiyhteistyötä ja rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa. Rahoitusvälineen toimialaan kuuluu tietojenvaihdon ja tietojen saatavuuden parantamisen ohella rajat ylittävän sekä vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, korruption, huumekaupan, ihmiskaupan, laittoman asekaupan, laittoman maahanmuuton hyväksikäytön, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian, tietoverkkorikollisuuden ja rahanpesun torjunta ja ehkäiseminen. Edelleen rahoitusvälineen toimialaan kuuluu kansalaisten ja elintärkeän infrastruktuurin suojeleminen vaaratilanteilta sekä turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien tehokkaan hallinnan edistäminen.

Siviilikriisinhallinta

Sisäministeriö vastaa Suomen valmiuksista osallistua kansainväliseen siviilikriisinhallintatoimintaan. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksia kehitetään ja ylläpidetään, jotta lähetettävien asiantuntijoiden osallistumistaso ja asiantuntemus vastaavat Suomen prioriteetteja. Siviilikriisinhallintatoiminnoissa edistetään kokonaisvaltaisuutta yhteistyöllä sotilaallisten ja siviilivoimavarojen käytössä. Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä edistetään hallinnonalojen ja kansalaisjärjestöjen välistä kanssakäymistä ja tietojenvaihtoa siviilikriisinhallinnasta.

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 260 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2017:

Tuotokset ja laadunhallinta

— Toteutetaan hallitusohjelmaa ja sisäisen turvallisuuden strategiaa.

— Ministeriön toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.

— Toimitaan hallinnonalan osalta sekä muiden ministeriöiden kanssa yhteistyössä hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi sellaisten toimintasektoreiden osalta, joiden voidaan katsoa kuuluvan ensisijaisesti sisäministeriön vastualueelle.

— Ministeriön ja sen hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnittelu sekä seuranta on systemaattista ja kokonaisvaltaista.

— Ministeriön lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset. Vahvistetaan suunnitelmallisuutta, yhteistyötä ja osaamista lainsäädännön valmistelussa. Lainsäädännön kehittämisessä ja ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa otetaan huomioon hallitusohjelman tavoitteet säädösten sujuvoittamisesta, normien perkaamisesta ja purkamisesta.

— Ministeriön KV- ja EU-toimintaan liittyvät resurssit hyödynnetään aiempaa tehokkaammin ja ministeriö tehostaa sisäistä yhteistyötään EU- ja KV-asioissa. Turvataan hallinnonalan edustautuminen EU:n keskeisissä päätöksentekolimissä.

Toiminnallinen tehokkuus

— Luodaan edellytyksiä ministeriön vaikuttavuuden ja tuottavuuden paranemiselle. Ministeriö on jatkossa aiempaa enemmän asiantuntijaorganisaatio ja tukitehtävät keskitetään palvelukeskuksiin ja sisäisiin palvelukeskittyymiin.

Henkisten voimavarojen kehittäminen

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Henkilötyövuodet	194	185	180
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,6	6,6	6,7
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,7	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	15 400	15 057	14 460
Bruttotulot	624	200	200
Nettomenot	14 776	14 857	14 260
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 077		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 519		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kirkkokadun peruskorjaus (siirto momentille 23.01.01)		250
Siirto momentille 23.01.01 (toimitilahanke)		-582
VNHY-siirtoon liittyvien säästöjen palautus		159
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)		-5
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)		-3
Palkkaliukumasäästö		-74
Toimintamenojen tuottavuussäästö		-108
Toimintameno-säästö (HO 2015)		-100
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen		-134
Yhteensä		-597

2017 talousarvio	14 260 000
2016 II lisätalousarvio	-134 000
2016 talousarvio	14 857 000
2015 tilinpäätös	16 218 000

(03.) *Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 talousarvio	22 000
2015 tilinpäätös	22 000

04. (26.01.23) *Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 439 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksiin liittyvään toimintaan

Selvitysosa: Pelastusopiston yhteydessä toimiva Kriisinhallintakeskus vastaa sisäministeriön ohjauksessa kokonaisvaltaisesti siviilikriisinhallinnan operatiivisesta toiminnasta: koulutuksesta, rekrytoinnista, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, materiaali- ja logistiikkavalmiuksista sekä vaadittavasta tilannekuvasta.

Siviilikriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvien henkilöiden aiheuttamat menot maksetaan momentilta 24.10.21.

Sisäministeriö asettaa toiminnalle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2017:

— Kriisinhallintakeskus kouluttaa Suomen osallistumistasoa vastaavan määrän siviiliasiantuntijoita lähetettäväksi siviilikriisinhallintatehtäviin.

— Kriisinhallintakeskus lähettää vuositasolla asiantuntijoita siviilikriisinhallintatehtäviin valtioneuvoston linjausten mukaisesti.

— Naisten osuus lähetettävistä asiantuntijoista pysyy edelleen Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskitasoa korkeammalla.

— Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien toiminta on suunnitelmallista ja kustannustehokasta kohdistuen perustehtäviin.

Toiminnan tunnuslukuja

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Siviilikriisinhallintakoulutettavapäivät	1 246	1 400	1 400
Koulutettavapäivän hinta	362	375	375
Hyväksytyt/ehdolle asetetut asiantuntijat	0,4	0,5	0,6
Naistenosuus skh-tehtävissä	0,4	0,4	0,4

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	1 683	1 509	1 499
Bruttotulot	164	50	60
Nettomenot	1 519	1 439	1 439
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	95		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	315		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä			0
2017 talousarvio			1 439 000
2016 talousarvio			1 439 000
2015 tilinpäätös			1 739 000

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 517 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon

- turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin,
- digitalisaation kehittämiseen,
- kokonaisarkkitehtuurityöhön,
- yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin sekä
- S-TUVE -verkon ylläpitomenoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Verkkomaksut (S-TUVE)	7 100 000
Muut sisäministeriön hallinnonalan yhteiset tietohallintomenot	1 417 000
Yhteensä	8 517 000
2017 talousarvio	8 517 000
2016 talousarvio	8 917 000
2015 tilinpäätös	8 917 000

(22.) EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös 4 603 000

24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 32 224 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden uusien sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toteuttamiseen
- 2) edellä mainittujen rahastojen toteuttamiseen tarvittavan teknisen avun ja näihin tehtäviin kohdennettavan, enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä rahastojen toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) hankkeisiin ja toimiin sisältyvien arvonnalisäveromeno-osuuksien maksamiseen Euroopan unionin asetusten salliessa
- 4) siirtomenojen maksamiseen.

Momentille voidaan nettouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot.

Selvitysosa: Rahoitusohjelmakaudelle 2014—2020 on EU:ssa sisäasioiden alalla kaksi rahastoa: sisäisen turvallisuuden rahasto sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto. Jäsenvaltion velvollisuudet rahastoihin liittyen määritellään rahastokohtaisissa asetuksissa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513/2014, 515/2014 ja 516/2014) sekä hallinnointia koskevassa horisontaaliasetuksessa (Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetus (EU) N:o 514/2014). Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta koordinoimisesta ja toimii rahastojen nimettynä vastuu- ja tarkastusviranomaisena.

Komissiosta saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.26.98. Rahoitusohjelmakauden 2014—2020 rahastojen tulot ja menot tasapainottuvat ohjelmien loppuun mennessä.

Rahastoista rahoitettavilla hankkeilla ja toimilla tulee pääsääntöisesti olla kansallista rahoitusta niiden toimeenpanoa varten.

Sisäisen turvallisuuden rahasto jakaantuu kahteen rahoitusvälineeseen: ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen.

Rahastot, joissa on perusosa, sisältävät myös ns. muuttuvan osan. Tällöin rahastoista on mahdollista saada kansallisiin ohjelmiin perusosan lisäksi rahoituksen muuttuvaa osaa tiettyjen erityistoimen toteuttamiseen. Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta erityistoimirahoitusta voi saada esimerkiksi uudelleensijoitettujen pakolaisten vastaanottamiseen, EU:n sisällä siirrettävien turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen ja mahdollisesti EU-Turkki-mekanismiin toimeenpanoon. Erityistoimista lopullisesti saatavan rahoitusosuuden suuruus ei ole vielä tiedossa vaan täsmentyy toimeenpanon mukaisesti.

Uudelleensijoitettujen pakolaisten vastaanotosta saatava rahoitus voi kasvattaa merkittävästi Suomen rahastosta saamaa määrärahaa. Rahoitus myönnetään jäsenvaltioille kahden vuoden välein ja sen saamiseksi pakolaisten on tullut saapua Suomeen rahoituksen myöntämistä edeltävällä kahden vuoden ajanjaksolla. Yhdestä uudelleensijoitetusta pakolaisesta maksettava kertakorvaus on 6 000 euroa tai EU:n uudelleensijoittamisohjelman painopisteiden mukaisten ryhmien osalta 10 000 euroa pakolaista kohti. EU:n sisällä siirretyistä turvapaikanhakijoista korvataan vastaanotavalle jäsenvaltiolle kertakorvauksena 6 000 euroa kustakin turvapaikanhakijasta.

Teknisen avun suuruus tulee koostumaan perusosan lisäksi noin 5 %:n osuudesta jäsenvaltiolle myönnetyn rahaston kokonaissummasta. Teknistä apua käytetään yksinomaan rahastojen hallinnoinnista vastuuviranomaiselle aiheutuviin kustannuksiin.

Vuosina 2014—2020 toteutettavien sisäasioiden rahastojen kansallisten ohjelmien rahoituksen kokonaismääräksi arvioidaan muodostuvan noin 144 milj. euroa.

Koko ohjelmakauden 2014—2020 arvioidut rahoitusosuudet (1 000 euroa)

Rahastot¹⁾	
Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF, perusosa	23 489
AMIF uudelleensijoittamisen määräraha	42 000
AMIF sisäiset siirrot	18 078
AMIF hätärahoitus	7 600
Sisäisen turvallisuuden rahasto, ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskeva rahoitusväline, perusosa ²⁾ ISF-B	37 295
Sisäisen turvallisuuden rahasto, poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskeva rahoitusväline ISF-P	15 682
Yhteensä	144 144

¹⁾ AMIF-rahoitus (pl. perusosa) on täysin sidoksissa EU-tason päätöksiin ja niiden toimeenpanoon sekä EU- että jäsenvaltiotasolla. Lopullinen rahoitusosuus tulee muotoutumaan käytettävien erityisrahoitusmekanismien mukaisesti.

²⁾ Jäsenvaltio voi käyttää enintään 40 prosenttia perusosasta rahoittaakseen operatiivista tukea. Rahoitusväline sisältää erityistoimirahoituksen Frontex-välineistöön.

Rahastojen arvioidut maksatukset vuonna 2017 (1 000 euroa)

	2017
AMIF perusosa	4 346
AMIF kiintiö	6 022
AMIF sisäiset siirrot	12 640
AMIF hätärahoitus	0
ISF-B	6 066
ISF-P	2 082
Tekninen apu	1 068
Yhteensä	32 224

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvioidut menot	21 744
Maksatusaikataulujen muutos	-4 192
Rahastorah. vuositt. jakauman muutos ja EU:n lisätoimenpiteet turvapaikkatilanteen johdosta	-34 180
Tasokorotus	1 592
Yhteensä	-15 036

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	32 224 000
2016 talousarvio	47 260 000
2015 tilinpäätös	14 288 000

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 75 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtori-siirto (siirto momentilta 28.01.29)	436
Tasomuutos	11 545
Yhteensä	11 981

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	75 000 000
2016 II lisätalousarvio	11 981 000
2016 talousarvio	63 019 000
2015 tilinpäätös	80 393 632

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 225 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen meripelastustoimintaan ja poliisin todistajansuojeluohjelmaan sisältyvän sopeutumisavustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Suomen meripelastusseura	204 000
Ålands Sjöräddningssällskap	11 000
Todistajansuojeluohjelman mukainen sopeutumisavustus	10 000
Yhteensä	225 000

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan muutettavaksi kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 26.10.01 (todistajansuojeluohjelman sopeutumisavustusten maksamiseen)	10
Yhteensä	10
2017 talousarvio	225 000
2016 talousarvio	215 000
2015 tilinpäätös	248 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen (Interpol, FATF¹⁾, Policy Planners Network, IGC²⁾, IOM, ICMPD³⁾, COSPAS-SARSAT⁴⁾ ja ICAO PKD⁵⁾) jäsenmaksujen, maksusuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Poliisin kansainvälisessä yhteistyössä ja sen kehittämisessä erityinen pääpaino on EU:n puitteissa suoritettavalla poliisiyhteistyöllä sekä lainsäädännön että käytännön toiminnan tasolla. Huomiota kiinnitetään myös lähialueyhteistyön, YK:n ja Euroopan neuvoston sekä muiden kansainvälisten organisaatioiden piirissä tapahtuvaan poliisin toimialaan liittyvään kehitykseen.

IGC:ssä käsitellään kaikkia kansainvälisten maahanmuuttovirtojen hallintaan liittyviä merkittäviä kysymyksiä. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) on hallitustenvälinen järjestö, joka harjoittaa laaja-alaista siirtolaisuuteen liittyvää toimintaa. ICMPD on riippumaton hallitustenvälinen tutkimuslaitos. Se pyrkii edistämään kestävästä maahanmuuttopolitiikkaa ja keskittyy Länsi- ja Itä-Euroopan kannalta tärkeisiin maahanmuuttokysymyksiin ja toimii Budapest-prosessin sihteeristönä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Interpol	516 000
FATF	30 000
Policy Planners Network	10 000
IGC	120 000
IOM	265 000
ICMPD	5 000
COSPAS-SARSAT	45 000

¹⁾ FATF = Financial Action Task Force

²⁾ IGC = Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia

³⁾ ICMPD = International Centre for Migration Policy Development

⁴⁾ COSPAS-SARSAT = satelliittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä

⁵⁾ ICAO PKD = kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön sähköinen varmennepankki

ICAO PKD	26 000
Yhteensä	1 017 000
2017 talousarvio	1 017 000
2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	1 017 000
2015 tilinpäätös	802 484

10. Poliisitoimi

Selvitysosa: Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, estää ennalta, paljastaa ja selvittää rikoksia sekä saattaa ne syyteharkintaan.

Poliisitoiminnan eri osa-alueiden tuloksellisella toiminnalla pyritään vaikuttamaan osaltaan siihen, että Suomi olisi edelleen yksi Euroopan turvallisimmista maista vaikka poliisitoimen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi ja poliisitoimen rahoitus supistuu. Keskeisimmät poliisin toimintaan vaikuttavat toimintaympäristömuutokset liittyvät kansainvälisen ja kotimaisen turvallisuustilanteen muuttumiseen lyhyessä ajassa, laajamittaiseen maahantuloon ja laittomaan maahantuloon liittyvään rikollisuuteen, digitalisaation ja ICT:n nopeaan kehittymiseen sekä uusiin uhakuviin, muuan muassa hybridi-vaikuttamiseen. Digitalisaatio ja ICT:n kehitys tarjoaa paitsi mahdollisuuksia tehostaa toimintaa, mutta myös lisää kyberrikollisuutta. Yksittäisten terrorististen väkivallan tekojen uhka on kohonnut Suomessa. Hybridi-vaikuttamisen keinot valtiollisen vaikuttamisen välineenä ovat lisääntyneet. Taloudellisten resurssien niukentuesssa toimintaa on priorisoitava ja erityisesti HARVA -alueiden palveluiden turvaaminen on yhä haastavampaa.

Suojelupoliisin tehtävänä on torjua sellaisia hankkeita ja rikoksia, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta sekä suorittaa tällaisten rikosten tutkintaa. Se myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta valtakunnan turvallisuutta vaarantavan toiminnan estämiseksi. Suojelupoliisin ja muun poliisitoiminnan yhteistyöstä huolehditaan.

Poliisin lakisäätöiset tehtävät ovat laajoja, mutta poliisitoimintaan kohdistuvat keskeiset odotukset liittyvät ihmisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisäämiseen. Esimerkiksi osa rikostorjunnan tehtävistä kuormittaa poliisia paljon, vaikka niitä suorittamalla ei merkittävästi lisätä turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta. Eri rikollisuuden lajeihin liittyvät torjuntatoimet, kuten ennalta estäminen, paljastaminen ja selvittäminen, arvioidaan niiden tuottaman turvallisuuden kustannushyötyanalyysin avulla ja toimintaa kohdennetaan arvion mukaisesti.

Poliisin turvallisuuteen liittyvien tehtävien näkyvyyttä ja palvelujen saatavuutta lisätään muun muassa teknisillä ratkaisulla. Samalla varmistetaan, että poliisi pystyy vastaamaan kiireellisen avun tarpeeseen vähintään nykytasolla. Nykyisen turvallisuustoimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät kykyä varautua vaikeasti ennakoitaviin tilanteisiin. Poliisi reagoi toimintaympäristön muutoksiin ennakoimalla ja kohdistamalla toimenpiteet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin asioihin yhdessä muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa turvallisuusriskien analysointiin, tietojohdoisuuteen ja oikeaan tilannekuvaan perustuen.

Poliisilain 1 §:n mukaan poliisi huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. Poliisi vaikuttaa aktiivisesti tietojenvaihdon ja operatiivisen yhteistyön tehostamiseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken ja lähialueiden maiden kanssa ja hyödyntää kansainvälistä yhteistyötä sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Kansainvälisellä yhteistyöllä torjutaan Suomeen ulottuvaa ja Suomesta käsin toimivaa kansainvälistä rikollisuutta mukaan lukien talousrikollisuus. Kansainvälisen poliisiyhteistyön keinoin torjutaan ulkopuolelta Suomeen kohdistuvaa rikollisuutta jo lähtömaissa.

Poliisin tavoitteena on säilyttää toimintavalmiusaika hyvällä tasolla. Poliisitoimen resurssitilanteen johdosta seurataan ja raportoidaan mahdollisuuksia säilyttää peruspalveluiden saatavuus ja laatu. Poliisin resurssit kohdennetaan

enenevissä määrin poliisin ydintehtäviin tai erityisiin painopistealueisiin (esim. talousrikollisuus ja harmaa talous). Lupapalveluiden saatavuutta ja palvelujen laatua pyritään ylläpitämään sähköisinä asiointipalveluina ja niitä täydentävinä käyntiasioinnin palveluina julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta huolehtien.

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 702 040 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (1177/2009) 2 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa poliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikenneturvallisuus

Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus pyritään säilyttämään. Poliisi arvioi ja raportoi yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvän valvonnan tasoa. Laittoman maahantulon tilanne pyritään säilyttämään Suomessa hallittuna ja toimenpiteet laittoman maahantulon torjumiseksi ovat uskottavia ja tehokkaita. Kielteisten turvapaikkapäätösten täytäntöönpano on tehokasta.

Liikennevalvonnan vaikuttavuus pyritään säilyttämään huolimatta siitä, että liikennevalvontaan kohdennettua työaika joudutaan kohdentamaan myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden hallintaan sekä rikostorjuntaan turvapaikanhakijatilanteesta johtuen. Tätä yritetään kompensoida automaattista liikennevalvontaa lisäämällä. Poliisin paljastamien rattijuopumususten, törkeiden liikenneturvallisuuden vaarantamisen taso sekä raskaan liikenteen valvonnan taso pyritään säilyttämään aikaisempien vuosien tasolla.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Valvonta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (ABC-tehtävät/htv)	434	416	429
Liikennevalvonnan tuottavuus, kpl/htv	-	814	-
Taloudellisuus			
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	170 801	169 249	162 876
Henkilötyövuodet	2 402	2 402	2 329
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	218 169	219 089	212 856
Taloudellisuus (kustannukset/ABC-tehtävät), euroa	209	219	213
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	-	2,9	-
Onnistuminen liikennevalvonnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	-	2,9	-
Onnistuminen poliisin partioinnissa ja muussa näkyvässä toiminnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	-	2,8	-
Liikennevalvontaan käytetty työaika, htv	505	490	480
— josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	45,7	46	43
Automaattisen liikennevalvonnan suoritteet, kpl	408 324	440 000	460 000
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, tapaukset enintään, kpl	3 900	3 500	3 300
Henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet enintään, kpl	5 101	5 200	5 100
Rattijuopumusrikosten määrä enintään, kpl	18 479	19 000	17 500

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Valvonta			
Ulkomaalaisvalvontaan käytetty työaika, htv, pl. rajatarkastustoiminta		20	20
Suoritteet			
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 041 810	1 000 000	1 000 000
— josta oma-aloitteiset tehtävät, %	35,1	30	30
Oma-aloitteellisuus (%) eräissä taajamavalvontaan liittyvissä tehtävissä (03 Pa- hoinpity, tappelu 15 Vahingonteko 34 Päihtynyt henkilö 35 Häiriökäyt- täytyminen ja ilkivalta)	9,7	9,0	8,0
	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Hälytystoiminta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (A- ja B-hälytystehtävät, määrä/htv)	481	508	474
Taloudellisuus			
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	93 240	92 748	89 160
Henkilötyövuodet	1 181	1 181	1 181
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	113 653	111 466	108 295
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B), euroa	200	186	193
Palvelukyky ja laatu			
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	9,3	9,5	10,0
Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, min	17,8	18,0	18,5
Toimintavalmiusaika alle 20 min (% , A+B -tehtävistä)	70,9	70,0	69,0
Toimintavalmiusaika alle 45 min (% , A+B -tehtävistä)	92,3	89,0	88,0
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, keskiarvo vähintään, arvosana 1 —4	-	3,2	-
Suoritteet			
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät enintään, kpl	26 223	26 000	26 000
A ja B hälytystehtävien määrä enintään, kpl	567 814	600 000	560 000
A, B ja C hälytystehtävien määrä enintään, kpl	1 041 810	1 000 000	1 000 000

Rikostorjunta

Poliisin mahdollisuudet panostaa mm. sarjoittamistyötä edellyttävään ns. pimeänä poliisin tietoon tulleiden rikosten selvittämiseen heikkenevät. Tämä osaltaan heikentää omaisuusrikosten selvitysasteita. Piilorikollisuuden paljastamisen edellytysten arvioidaan heikkenevän ja tämä voi realisoitua jatkossa etenkin törkeän huumorikollisuuden vähentyneenä paljastamisena. Poliisi seuraa tutkinta-aikojen ja rikosten selvitysasteen kehitystä ja raportoi näistä sekä piilorikollisuuden lisääntymisestä.

Ennalta estävää toimintaa toteutetaan lisäämällä tietojohdoista moniviranomaisyhteistyötä, ihmisten omaa varautumista rikosuhkiin ja vastuuta rikostorjunnasta. Lisäksi sekä kolmannen sektorin että yksityisen sektorin kuten yksityisen turva-alan toimijoiden mukanaoloa lisätään. Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten sekä seksuaalirikosten kokonaismäärää pyritään vähentämään ennalta estävällä toiminnalla ja rikostapausten paremmalla tunnistamisella. Järjestäytyntä rikollisuutta torjutaan yhteistyöllä Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa sekä toimivalla kansainvälisellä yhteistyöllä. Törkeiden huumorikosten torjuntatoimia kehitetään ja tehostetaan erityisesti.

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisy liitetään osaksi poliisin ennalta estävää toimintaa ja Ankkuroitointia, jota laajennetaan. Poliisi puuttuu rasistisia piirteitä omaavaan ja muuhun viharikollisuuteen sekä ihmis-kauppaan.

Talousrikostorjunnassa pyritään reaaliaikaiseen rikostutkintaan, avoinna olevien juttujen määrän vähentämiseen, tutkinta-aikojen lyhentämiseen ja takaisin saadun rikoshyödyn määrän kasvuun entistä tiiviimmällä poliisi-syyttäjä esitutkintayhteistyöllä. Myös keskeisten yhteistyötahojen verohallinnon, ulosoton ja pesänhoitajien yhteistyötä tulee kehittää.

Tietoverkkorikollisuuden torjunnassa pannaan täytäntöön vielä toteuttamatta olevat kansallisen kyberstrategian täytäntöönpano-ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Rikostorjunta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/htv)	74	70	71
Taloudellisuus			
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	273 473	272 400	261 865
Henkilötyövuodet	3 863	3 795	3 718
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	352 265	362 842	352 519
Taloudellisuus (kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset), euroa	1 227	1 369	1 330
Palvelukyky ja laatu			
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset), %, vähintään	48,1	45,0	42,0
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenne rikokset), ka, vrk	119	125	125
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	36,7	35,5	33,5
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	69,9	70,0	70,0
Päätettyjen talousrikosjuttujen sisälläoloaika, ka, vrk, enintään	469	500	500
Talousrikostorjunnan henkilötyövuodet	337	337	337
Järjestäytyneiden rikollisryhmien määrä (EU- ja muut ryhmät), kpl	76	77	75
Järjestäytyneisiin rikollisryhmiin kuuluvien henkilöiden määrä, kpl	665	700	700
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä ja torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	2,9	-
Onnistuminen talousrikosten torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	2,6	-
Onnistuminen huumorikosten selvittämisessä/paljastamisessa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	2,8	-
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	2,6	-
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	2,6	-
Onnistuminen rasismiin viittaavien rikosten paljastamisessa ja tutkinnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	2,7	-
Verkossa tapahtuva poliisitoiminta (esim. vihjepalvelu, verkkopoliisi), keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	3,3	-
IT-tutkintaan käytetyt henkilötyövuodet	32	32	32
Suoritteet			
Kaikki selvitetyt rikokset, määrä, sis. liikenne rikkomukset	617 600	600 000	600 000
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	287 047	265 000	265 000
Haltuun saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa	33,1	45,0	45,0

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Rikostorjunta			
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	29,4	35,0	35,0
Päätettyjen talousrikosten määrä, kpl	1 958	2 000	2 000
Avoinna olevien talousrikosten määrä, kpl	2 209	2 200	2 200
Päätettyjen järjestäytyneen rikollisuuden juttujen määrä, kpl	754	1 000	1 000
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä, kpl	36 323	36 500	36 500
Poliisiin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	889	850	850

¹⁾ Lähde: Poliisibarometri

Lupahallinto

Poliisin lupahallinto vaikuttaa hallinnollisen päätöksenteon ja valvonnan keinoin rikoksia ennalta estävästi sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta turvaavasti yhteiskunnassa, jonka turvallisuustilanne on muutoksessa. Poliisi turvaa maksullisen lupahallinnon riittävän palvelutason, tehokkaat menettelyt ja näitä vastaavat resurssit kustannusvastaavuudesta huolehtien. Lupahallinnon toiminnot ja prosessit uudistuvat hallinnollisesti kevyemmiksi. Poliisi huolehtii sähköisten lupapalveluiden ja asianhallinnan ylläpitämisestä ja kehittämistä siten, että palvelut ovat asiakasystävällisiä, teknistä kehitystä tarkoituksenmukaisesti hyödyntäviä ja toiminnallisesti tehokkaita. Pääasiallisena palvelun tarjoamisen tapana ovat sähköiset palvelut ja sähköisen asioinnin käyttöaste säilyy suunnitelmallisesti korkealla tasolla. Käyntiasiointi täydentää sähköistä palvelua. Lupahallinnon henkilöstön osaaminen ydintehtävissä vahvistuu.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Lupahallinto			
Tuottavuus			
Tuottavuus (poliisin myöntämät luvat/lupa -htv, maksullinen ja maksuton)	1 727	1 540	1 780
Lupahallinnon tuottotavoite, 1 000 euroa	66 048	55 350	49 300
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	841	756	619
Lupapalvelujen kustannukset, 1 000 euroa	61 990	55 350	49 300
Taloudellisuus (kustannukset/polliisin myöntämät luvat), euroa	43	48	44
Lupahallinnon kustannusvastaavuus, %	106,5	100	100
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen lupahallinnossa, arvosana 1—4 ¹⁾	-	3,3	-
Sähköisen asioinnin toteuma-aste (%)	20	30	50
Sähköisen asioinnin käyttöaste (%)	29	40	45
Suoritteet			
Poliisiin käsittelemät lupa-asiat yhteensä, kpl	1 452 250	1 164 000	1 114 000
— Matkustusasiakirjat (passit ja henkilökortit yhteensä)	915 795	980 000	980 000
— Ajoluvat	350 977	-	-
— Aseluvat	57 939	60 000	60 000
— Turva-alan luvat	60 771	62 000	62 000
— Ulkomaalaisluvat ²⁾	54 900	50 000	-
— Muut luvat	11 868	12 000	12 000

¹⁾ Lähde: Poliisibarometri

²⁾ Toimivalta ulkomaalaislupa-asioissa siirtyy poliisilta Maahanmuuttovirastolle 1.1.2017. Asiaa koskeva esitys on annettu Eduskunnalle 21.4.2016.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Lupavalvonta			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet (maksuton, sisältyvät lupahallinnon kokonaishtv-määrään)	206	205	205
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	13 779	13 876	13 339
Lupavalvonnan kustannukset (maksuttomat lupapalvelut), 1 000 euroa	17 973	16 912	16 431
Suoritteet			
Valvonnalliset toimenpiteet yhteensä, kpl (sis. ajo-oikeuspäätökset, aselupien peruutus- ja varoituspäätökset sekä järjestyksenalvoja- ja vartijakorttien peruutukset ja varoitukset)	119 135	72 000	65 000

Poliisikoulutus

Poliisikoulutuksella vastataan poliisin henkilöstö- ja osaamistarpeeseen. Poliisiammattikorkeakoulun uusien opiskelijoiden määräksi esitetään asetettavan vähintään 400 aloittavan opiskelijan tasolle v. 2017. Poliisikoulutusta annetaan edelleen molemmilla kansalliskielillä. Koulutuksessa kehitetään kansainvälisen poliisiyhteistyön ja monikulttuurisuuden edellyttämää ammattitaitoa. Koulutuksen tuottavuutta parannetaan laajentamalla verkko-opetuksen käyttöä. Poliisiammattikorkeakoulu tuottaa tutkimustietoa poliisitoiminnan, sisäisen turvallisuuden ja oppilaitoksen opetuksen kehittämiseen.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Poliisikoulutus			
Tuottavuus			
Vuoden aikana suoritettujen tutkintokoulutuksen opintopisteet/opettajien kokonaishtv	297,9	380	413
Julkaisut/tutkimuksen htv:t	2,6	3,0	3,0
Taloudellisuus			
Poliisiammattikorkeakoulun kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	27 721	26 000	26 000
Henkilötyövuodet	197,3	193	193
Poliisi (AMK) - koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	411	350	330
Poliisi (ylempi AMK) - koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	456	380	360
Palvelukyky ja laatu			
Perustutkintokoulutuksesta tavoiteajassa valmistuneet, %	98,8	98,0	98,0
Suoritteet			
Poliisi (AMK) koulutukseen hakijoiden määrä aloituspaikkaa kohden	9,15	13,4	9,0
Poliisi (AMK) koulutuksen aloittaneiden määrä, hlöä	320	320	400
Perustutkintokoulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä ¹⁾	174	57	254
Julkaisut, kpl	43	40	40

¹⁾ Vuosi 2017= poliisi (AMK) koulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä

Yhteiset palvelut - tukitoiminnot ja muut tehtävät

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Yhteiset palvelut - tukitoiminnot¹⁾			
Taloudellisuus			
Toimintamenomääräraha, 1 000 euroa	159 998	160 100	150 707
Henkilötyövuodet	1 041	1 025	1 034
Yhteiset palvelut - muut tehtävät²⁾			
Taloudellisuus			
Toimintamenomääräraha, 1 000 euroa	43 264	43 087	41 421
Henkilötyövuodet	679	692	689
Muiden tehtävien kustannukset, 1 000 euroa	58 828	58 424	56 761

¹⁾ Tukitoiminnot = taloushallinto, henkilöstöhallinto, materiaalitoinnot, tietotekniikka, tutkimus- ja analyysitoiminto, koulutus, työhyvinvointi, konsernipalvelut

²⁾ Muut tehtävät = vartijat, vankilatoiminnot, vankikuljetukset, virka-avut, löytötavaratoiminto, kantelu- ja valitusasiat, lupahallinnon erillistoiminnot

Henkiset voimavarat

Poliisi sopeuttaa toimintansa sille myönnettyyn määrärahaan sopeuttamissuunnitelmansa mukaisesti. Säästötoimenpiteitä kohdennetaan mm. keskitettyyn rahoitukseen sekä kehittämishankkeisiin. Tällä kohdennuksella pyritään hillitsemään poliisin henkilöstön ja aivan erityisesti poliisimiesten htv-vähennyksiä. Poliisin henkilöstömäärä sovitetaan taloudellisiin reunaehtoihin.

Henkiset voimavarat	2015 toteutuma ¹⁾	2016 arvio	2017 tavoite
Henkilötyövuodet ²⁾	10 007	9 850	9 571
Naisia, %-osuus	-	29,5	29,5
Poliisimiehet, htv	7 359	7 324	7 110
Naisia, %-osuus	-	15,7	15,7
Opiskelijat, htv ³⁾	157	156	173
Naisia, %-osuus	-	24,8	24,8
Muu henkilöstö, htv	2 491	2 370	2 288
Naisia, %-osuus	-	70,7	70,7
Naisten %-osuus alipäällystössä, päällystössä ja päällikkötasolla	-	10,4	10,4
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,3	10,0	10,0
Työtyytyväisyysindeksi	3,28	3,3	3,3

¹⁾ Lähde PolStat, kaikki momentit. Vuoden 2015 toteutuksessa poliisin momentilta 26.10.01 palkattujen osuus yht. 9 914 htv, muilta momenteilta palkattujen osuus yht. 93 htv. Vuoden 2016 arvioissa muilta momenteilta palkattujen osuus yht. 80 htv. Vuoden 2017 tavoitteessa muilta momenteilta palkattavien osuus yht. 80 htv (15 htv poliisit + 65 htv muita virkoja).

²⁾ Vuoden 2015 htv-määrässä mukana Suojelupoliisi (n. 240 htv)

³⁾ Opiskelijoilla tarkoitetaan käytettävissä olevaan työvoimaan luettavat opiskelijat, jotka ovat työssäoppimisjaksolla työ- tai kenttäharjoittelussa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	815 209	797 986	764 517
Bruttotulot	81 283	68 495	62 477
Nettomenot	733 926	729 491	702 040
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	25 653		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	28 043		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	74 900	60 115	56 984
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	71 775	60 115	56 984
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	3 125	0	0
Kustannusvastaavuus, %	104,4	100	100

Menojen arvioitu jakautuminen (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteuma	arvio	arvio ¹⁾
Henkilöstömenot	569 827	560 754	545 976
— josta työ- ja kenttäharjoitte- lu	5 717	6 312	7 000
— josta poliisiyksiköiden hen- kilöstömenot	564 110	554 442	538 976
Toimitilamenot	75 818	67 661	70 729
Muut menot²⁾	147 560	149 432	138 016
— josta palvelukeskusmenot	35 813	32 284	32 684
— josta kuljetusvälineinves- toinnit	9 150	11 230	9 150
Kehittämistoimintaan käytet- ty rahoitus	21 715	19 500	20 000
Käyttö (kulut ja investoinnit)	814 920	797 347	774 721
Nettokäyttö (käyttö - tuotot)	733 691	728 820	712 243

1) Vuosien 2015-2017 luvut sisältävät vain Poliisihallitus -kirjanpitoyksikön kulut

2) Poliisiyksiköiden käyttömenojen osuus ja keskitetty rahoitus

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden erillismääräraha	-9 600
Paikallispoliisitoiminta	-300
Poliisiopiskelijoiden ateriatuen muutos	-45
Poliisiopiskelijoiden korkeakoulutuen muutos	-522
Siirto momentille 26.01.50 (todistajansuojeluohjelman sopeutumisavustusten maksamiseen)	-10
Siirto momentille 26.10.02	624
Turvapaikkahakijatilanteen vaatimat lisäresurssit	-9 000
Turvapaikkatutkinnan siirto poliisilta Maahanmuuttovirastolle (siirto momentille 26.40.01)	-1 660
VITJA-hankkeen tuottavuusmäärärahan siirto VM:n momentilta	4 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-178
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-89
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-235
Palkkaliukumasäästö	-2 688
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-3 580
Toimintameno säästö (HO 2015)	-4 142
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-5 026
Tasomuutos	5 000
Yhteensä	-27 451

2017 talousarvio	702 040 000
2016 II lisätalousarvio	-895 000
2016 I lisätalousarvio	1 700 000
2016 talousarvio	729 491 000
2015 tilinpäätös	736 316 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 493 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Suojelupoliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suojelupoliisin keskeisenä tavoitteena on kansallista turvallisuutta uhkaavien tekojen ja hankkeiden ennalta estäminen ja oikea-aikaisen tiedon tuottaminen yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi ja päätöksenteon tueksi. Suojelupoliisin suorituskyvyn ylläpitäminen ja parantaminen on keskeistä, jotta valtion turvallisuus saadaan varmistettua muuttuvassa toimintaympäristössä ja toimintaympäristön asettamiin haasteisiin voidaan vastata myös tulevaisuudessa.

Operatiivinen toiminta

Suomessa ei tehdä eikä valmistella terroritekoja tai terrorismiin tähtääviä hankkeita. Suomea ei käytetä terroritekojen suunnitteluun muualla tehtäväksi eikä Suomea käytetä terrorismin logistisena tai muuna tukialueena. Kansalaiset luottavat poliisin kykyyn torjua terrorismia. Ulkovaltojen Suomeen suuntaama tiedustelutoiminta kartoitetaan ja rikoslain 12 luvussa tarkoitettut rikokset estetään.

Kehitetään kyberuhkien torjuntavalmiuksia kehittämällä suorituskykyä sekä syventämällä yhteistyökumppanuuksia ja selkeyttämällä rooleja.

Joukkotuhoseiden sekä niiden valmistamiseen tarvittavan asiantuntemuksen, materiaalin ja välineistön kansainvälisten sopimusten vastainen vienti estetään Suomesta ja Suomen kautta toimijoille, joiden tarkoituksena on hankkia tai

kehittää joukkotuhoaseita. Valtion sisäiseen turvallisuuteen vaikuttavien hankkeiden seuranta ei heikkene eikä tämän alan rikosten määrä lisäänty.

Turvallisuusselvitykset ja lausunnot

Suojelupoliisin antamat turvallisuusselvitykset ja lausunnot tähtäävät omalla alueellaan siihen, että turvallisuuden ta-so ja ihmisten kokemaa turvallisuuden tunne eivät heikkene.

Tiedonkeruu ja raportointitoiminta

Suojelupoliisiin kohdistuu entistä enemmän odotuksia ennakoivan tiedon hankkijana, tulkitsijana ja raportijana. Suojelupoliisi sopii sisäministeriön kanssa tiedonhankintaprioriteeteista, joilla määritetään ennakkoon vuosittaiset painopisteet kansallista turvallisuutta palvelevalle tiedonhankinnalle. Tiedonhankintaprioriteetit muodostuvat keskeisesti ulko- ja turvallisuuspoliittisen johdon tietotarpeista ja niiden avulla tuetaan ajantasaista tietoa sekä suojataan yhteiskunnan etuja. Tiedonkeruu ja raportointitoiminta hyödyntävät käytettävissä olevia lähteitä tehokkaasti ja tuottavat valtiojohdolle ja muille asiakkaille/toimijoille päätöksenteon kannalta merkityksellistä tietoa.

Suojelupoliisin kehittäminen

Varmistetaan Suojelupoliisin alueellinen toimintakyky siten, että kaikki tehtävät pystytään jatkossakin hoitamaan eri puolella Suomea yhtä tehokkaasti ja tuloksellisesti. Suojelupoliisi jatkaa toimenpiteitä nykyisen toiminnallisen tietojärjestelmän uusimiseksi ja laajentamiseksi. Kaikissa uusissa tietojärjestelmien käyttöönotoissa otetaan huomioon Suojelupoliisin erityistarpeet ja yhteistoimintavaatimukset muiden poliisin tietojärjestelmien kanssa. Aloitetaan Suojelupoliisin 2020 -luvulle tähtäävän toimitilahankkeen hankesuunnittelu määriteltujen tarpeiden mukaisesti.

Henkiset voimavarat

Laaditaan pitkän tähtäimen henkilöstösuunnitelma sisältäen henkilöstöresurssien määrää, laatua ja kehittämistä koskevat tavoitteet ja toimenpiteet. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan muutosprosessissa.

Suojelupoliisi	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Taloudellisuus			
Operatiivisen toiminnan toimintamääräraha, 1 000 euroa	14 560	16 759	16 759
Operatiivisen toiminnan henkilötyövuodet	185	213	213
Operatiivisen toiminnan kustannukset, 1 000 euroa	19 800	22 791	22 791
Suoritteet			
Turvallisuusinformaatiotilaisuudet, kpl	312	200	200
Turvallisuusselvitykset, kpl	17 046	50 000	52 500
Kansalaisuusasia -lausunnot, kpl	92	80	100
Oleskelu- ja työlupahakemuksia koskevat lausunnot, kpl	418	350	400
Viisumihakemuksia koskevat lausunnot, kpl	9 131	9 000	8 500
Tuotetut raportit, kpl	118	120	140
Henkiset voimavarat			
Henkilötyövuodet	250	276	291
Poliisimiehet, htv	138	154	158
Muu henkilöstö, htv	112	122	133
Sairauspoissaolot, pv/htv	3,8	7,5	7,5
Työtyytyväisyysindeksi	3,6	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	-	26 529	29 103
Bruttotulot	-	2 610	2 610
Nettomenot	-	23 919	26 493
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	-		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	-		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eduskunnan lisäys			-500
Siirto momentilta 26.10.01			-624
Suojelupoliisin toiminnan turvaaminen			2 000
Supon SSK-hankkeen tuottavuusrahoitus (siirto momentilta 28.70.20)			2 675
Turvapaikkatilanteen vaatimat lisäresurssit Supolle			-800
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-4
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-2
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa			2
Toimintamenosäästö (HO 2015)			-88
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen			-85
Yhteensä			2 574
2017 talousarvio			26 493 000
2016 II lisätalousarvio			-80 000
2016 talousarvio			23 919 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 666 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksenteijöiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 4) maasta poistettavien identifioinnista ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 5) turvapaikkatutkinnan valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maasta poistamiskuljetukset	13 366 000
Tulkkauk- ja käännöspalvelut	1 750 000
Noutokuljetukset	250 000
Henkilöllisyyden selvittäminen	300 000
Valmiusryhmän käyttö	2 000 000
Yhteensä	17 666 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden maastapoistamisen kasvaneet menot	-16 000
Tasokorotus kasvaneen turvapaikkahakijamäärän johdosta	11 666
Yhteensä	-4 334

2017 talousarvio	17 666 000
2016 talousarvio	22 000 000
2015 tilinpäätös	7 470 737

21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin. Tarve palkkausmenojen maksamiseen johtuu Hallinnon tietotekniikkakeskus -viraston lakkauttamisesta vuonna 2016 ja tehtävien siirtymisestä poliisiin omaksi työksi.

Momentille nettobudjetoidaan hankkeen saama sisäasioiden EU-rahastosta myönnetty tukiosuus.

Valtuus

Mikäli vuoden 2013 talousarviossa tai vuoden 2014 kolmannessa lisätalousarviossa kenttäjohtojärjestelmän hankintaan tarkoitettua valtuutta on jäänyt käyttämättä vuonna 2016, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2017.

Selvitysosa: Poliisiin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien sekä Tullin yhteisen kenttäjohtojärjestelmähankkeen (KEJO) tavoitteena on hankkeeseen osallistuvien keskeisten turvallisuusviranomaisten yhteisen kenttäjohtojärjestelmän käyttöönotto ja sovittaminen osaksi viranomaisten yhteistä sähköistä tapahtumankäsittelykokonaisuutta ja verkottunutta hätäkeskusmallia.

Viranomaisten yhteisen kenttäjohtojärjestelmän keskeisimpiä tavoitteita ovat viranomaisten toiminnan ja viranomaisyhteistyön tehostuminen, viranomaisten yhteisen tilannekuvan mahdollistaminen, uusien työprosessien käyttöönotto kenttäolosuhteissa, kenttäjohtamisen ja viranomaisten välisen reaaliaikaisen tiedonvaihdon ja viestinnän tehostuminen sekä viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmäratkaisun myötä saavutettava kustannustehokkuus. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2017 ja sen kokonaiskustannukset ovat n. 21,610 milj. euroa. Valtiovarainministeriö rahoittaa hanketta yhteensä 15 milj. eurolla tuottavuuden edistämiseen tarkoitettulla määrärahalta vuosina 2013—2017 erikseen laadittuun KEJO-hankkeeseen osallistuvien ministeriöiden (sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, puolustusministeriö ja valtiovarainministeriö) välisen yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti. Hankkeelle myönnettiin vuoden 2014 III lisätalousarviossa 5,0 milj.euron lisävaltuus hankkeen investointiosuuden menojen maksamista varten. Lisävaltuudesta aiheutuvista menoista osa katetaan sisäasioiden EU-rahaston määrärahalta.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Turvallisuusviranomaisten yhteinen kenttäjohtojärjestelmä				
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	4 000	-	-	4 000
Menot yhteensä	-	-	-	4 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

KEJO-hankkeen vuoden 2014 määrärahan peruutt. ja uudelleenbudjetointi vuodelle 2016	-5 922
Lisävaltuudesta aiheutuvat menot	3 000
Määrärahan ajoituksen muutos	-3 000
Siirto momentilta 28.70.20	-3 000
Yhteensä	-8 922
2017 talousarvio	4 000 000
2016 talousarvio	12 922 000
2015 tilinpäätös	—

20. Rajavartiolaitos

Selvitysosa: Rajavartiolaitos toimii sekä sisäisen että ulkoisen turvallisuuden alueilla. Rajavartiolaitos on yhteistyökykyinen ja kansainvälisesti arvostettu rajaturvallisuuden ja meripelastuksen asiantuntija. Rajavartiolaitoksen tavoitteina on ylläpitää rajaturvallisuutta, varmistaa sujuva rajaliikenne, lisätä merellistä turvallisuutta, osallistua sotilaalliseen maanpuolustukseen ja tuoda viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa, turvana kaikissa oloissa.

Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttavat merkittävimmin tilanne Venäjällä ja Itämeren alueella sekä hallituksen toimenpiteet julkisen talouden vakauttamiseksi.

Rajavartiolaitoksen tavoitteena on vahvistaa sisäistä ja ulkoista turvallisuutta itärajalalla. Rajanylitysliikenne pidetään turvallisena. Rajavartiolaitos pitää kriisivalmiuden ja kyvyn sotilaalliseen maanpuolustukseen korkealla tasolla sekä varautuu hybridiuhkiin.

Itämeren pitäminen turvallisena on Suomelle tärkeää. Parannetaan kykyä hallita monialaonnettomuuksia ja turvallisuusuhkia merellä. Rajavartiolaitos varautuu ottamaan vastaan ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun avomerellä.

EU:n yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän ja meripolitiikan kehitykseen vaikuttaminen on Rajavartiolaitokselle tärkeää. Rajavartiolaitos osallistuu Euroopan rajaturvallisuusviraston koordinoimiin operaatioihin EU:n ulkorajoilla ja muuhun kansainväliseen toimintaan osoittamalla niihin henkilöstöä ja kalustoa (Rajavartiolaki 578/2005 15 a - c §).

Muuttuneessa turvallisuustilanteessa itsenäisesti hoidetun ja uskottavan ulkorajavalvonnan merkitys korostuu. Julkisen hallinnon säästöt yhdessä kustannustason nousun kanssa kaventavat merkittävästi Rajavartiolaitoksen talouden liikkumavaraa. Parhailaan toimeenpantavan Rajavartiolaitoksen talouden sopeuttamisohjelman lisäksi suunnitellaan kehyskauden loppuun saakka jatkuvat uudet sopeuttamistoimet ja aloitetaan niiden toimeenpano.

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 233 502 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Rajavartiolain (578/2005) 81 §:n nojalla työsuhdeasuntojen vuokrakompensatioon
- 2) Merivartiomuseon toiminnan tukemiseen
- 3) viranomaisveneeseen konseptiveneeseen hankintamenoihin.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Rajavartiolaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Laatu ja palvelukyky (ind)	96	96	96
Tuottavuus (ind)	120	122	123
Taloudellisuus (ind)	111	119	123
Henkilötyövuodet	2 679	2 664	2 665
Kustannukset (milj. euroa)	257,0	247,6	247,6

Rajaturvallisuuden ylläpitäminen

Suomen rajavalvonta on järjestetty tehokkaasti. Rajavalvonnan tilannetietoisuus mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön. Kaikki Schengen-alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. Schengen-alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajatarkastusten palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan. Luvattomat rajanylitykset ja muu laiton toiminta paljastetaan rajanylityspaikkojen välialueilla. Ulkorajat ylittävään rikollisuuteen puututaan tehokkaasti.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1—5)	4,0	3,9	3,9
Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,4	3,8	3,8
Yhdyshenkilötoiminnan perusteella estetyt luvattomat rajanylitykset (kpl)	3 071	4 030	4 037
Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,2	3,5	3,5
Rajavalvonta			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,9	4,0	3,9
— Rajatarkastusten kattavuus saapuva (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajatilannekuvan laatu (1—5)	3,9	3,7	3,7
— Rajatarkastusten laatu (1—5)	1,8	2,4	2,3
— Rajatapahtumien estäminen (1—5)	3,9	3,9	3,8
— Rajatapahtumien paljastaminen (1—5)	4,0	3,1	3,0
— Rajatarkastusten oikeusturva (1—5)	5,0	4,9	4,9
— Laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (1—5)	2,8	4,5	4,5

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
— Rikostorjunnan oikeusturva (1—5)	4,9	4,8	4,8
Partiointi (h)	243 323	236 035	232 612
Tekninen valvonta (h)	1 616 272	1 637 000	1 637 000
Rajatarkastukset (milj.hlöä)	13,8	13,8	14,4
Pääsyn epääminen (kpl)	861	898	913
Käännyttämispäätös (kpl)	217	225	232
Rikosilmoitus (kpl)	1 125	1 244	1 298
Valtionrajarikos (kpl)	338	337	396
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	226	173	179
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	3 485	3 885	3 940
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen			
Kustannukset (milj. euroa) ko vuoden hintatasossa	230,8	223,3	223,8
Henkilötyövuodet	2 407	2 403	2 409
Tuottavuus (ind)	123	124	126
Taloudellisuus (ind)	113	121	125

Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen

Rajanylitysliikenne pidetään turvallisena. Matkustaja kokee rajanylityksen sujuvaksi. Matkustajan odotusaika rajatarkastukseen on itärajalalla ja satamissa enintään 15 minuuttia ja lentoasemilla enintään 10 minuuttia. Rajatarkastuksissa ja rajatarkastuksiin liittyvässä tutkinnassa sekä hallintopäätöksissä huolehditaan henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksista sekä oikeusturvasta.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1—5)	4,7	4,8	4,8
Itärajan rajanylityspaikat			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,7	4,8	4,8
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	6	10	10
Rajatarkastuksen sujuvuus kokonaisaika (min)	7	12	13
Lentoasemien rajanylityspaikat			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,7	4,8	4,8
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	6	9	9
Satamien rajanylityspaikat			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,5	4,8	4,8
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	12	9	9

Merellisen turvallisuuden lisääminen

Merivartiostoissa on jatkuva johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmius meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtäviin. Kaikkiin merellä tapahtuviin hätätilanteisiin kyetään osoittamaan apua. Muiden meripelastusviranomaisten voimavarat hyödynnetään. Meripelastuksen osaaminen varmistetaan koulutuksella, katselmoinneilla ja tarkastuksilla. Merellinen ympäristön valvonta sekä ympäristörikosten selvittäminen ja tutkinta ennalta ehkäisevät tehokkaasti merellisen ympäristön saastumista. Rajavartiolaitos varautuu ottamaan vastaan ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovuuteen avomerellä.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Merellisen turvallisuuden lisääminen (1—5)	3,9	4,0	4,0
Meripelastus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,5	4,1	4,1
Meripelastustehtävät (kpl)	1 396	1 473	1 473
Pelastettu henkilö (kpl)	3 065	4 405	4 405
Merellisen ympäristön suojele			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	1,6	3,5	3,5
Aluspäästötapausten määrä (kpl)	66	30	30
Merellisen turvallisuuden lisääminen			
Kustannukset (milj. euroa)	12,0	11,4	11,1
Henkilötyövuodet	125	123	120
Tuottavuus (ind)	101	116	115
Taloudellisuus (ind)	93	113	115

Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen

Rajavartiolaitoksella on ajanmukaiset puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius rajajoukkojen perustamiseen. Rajavartiolaitoksen kriisivalmius sekä kyky alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen rauhan aikana on jatkuvaa. Rajavartiolaitoksen henkilökunta, varusmiehet ja reserviläiset on koulutettu kriisiajan tehtäviin ja sijoitettu rajajoukkoihin.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1—5)	4,1	4,1	4,1
Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,0	4,0	4,0
Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,3	4,3	4,3
Koulutusvuorokaudet asevelvolliset (kpl)	100 099	97 890	98 255
Koulutusvuorokaudet henkilöstö (kpl)	4 760	4 502	4 722
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	14,1	12,9	12,6
Henkilötyövuodet	148	139	136
Tuottavuus (ind)	144	124	128
Taloudellisuus (ind)	134	121	127

Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille

Rajaseudun ja saariston ihmiset ja sidosryhmät kokevat Rajavartiolaitoksen toiminnan lisäävän turvallisuutta. Rajavartiolaitos on tavoitettavissa. Rajavartiolaitos tuottaa ydintehtävien ohessa monialaista viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille. Ilma-aluksilla tuetaan muita vastuuviranomaisia tarvittaessa koko valtakunnan alueella. Painopiste on kiireellisissä Rajavartiolaitoksen erityisosaamista tai -materiaalia välttämättä vaativissa tehtävissä.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille (1—5)	3,3	3,3	3,2
Turvallisuuden tunne			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,2	3,2	3,1
Viranomaisavun antaminen			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,8	3,7	3,6
Turvallisuuspalvelut harva-alueilla (poliisi- ja virka-aputehtävät) (kpl)	651	651	650
Etsinnät maa-alue (kpl)	334	325	305
Ensihoitotehtävät (pl. meripelastuksen liittyvät) (kpl)	511	500	470

Henkiset voimavarat

Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenne ja henkilöstön osaaminen pidetään tehtävien edellyttämällä tasolla. Henkilöstömäärä sopeutetaan laskeviin resursseihin.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Henkiset voimavarat			
Henkilötyövuodet	2 679	2 664	2 665
Sairauspoissaolot (pv/htv)	9,2	8,0	8,0
Työilmapiiri (1—5)	3,5	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	242 957	240 910	240 402
Bruttotulot	9 952	7 500	6 900
Nettomenot	233 005	233 410	233 502
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28 227		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	26 935		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helikopterilla suoritettavien sairaankuljetusten korvaukset, lisärahoitus	1 100
Helikopterilla suoritettavien sairaankuljetusten korvaukset, siirto momentilta 33.30.60	700
Rajavartioiden määrän lisääminen	3 900
Siirto momentille 24.01.01 (rajavalvonta-asiantuntija), palautus	215
Tehostetun ulkomaalaisvalvonnan lisäkustannukset	-3 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-62
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-31
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	867
Palkkaliukumasäästö	-738

Toimintamenojen tuottavuussäästö	-1 147
Toimintameno säästö (HO 2015)	-1 530
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-182
Yhteensä	92

2017 talousarvio	233 502 000
2016 II lisätalousarvio	1 117 000
2016 talousarvio	233 410 000
2015 tilinpäätös	231 713 000

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 9 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) AS 332 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon
- 2) kahden AB/B 412 helikopterin ja niiden varaosavaraston yhdenmukaistamiseen
- 3) ulkovartiolaivan varustamiseen liittyviin hankintoihin ja mahdollisiin muihin toiminnallisiin muutostarpeisiin
- 4) Dornier-valvontalentokoneiden valvonta- ja navigointijärjestelmän uusimiseen
- 5) kevyen aluskaluston nopeiden veneiden uusimiseen ja niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan
- 6) ilma- ja vartioalusten kertaluonteisiin peruskorjauksiin
- 7) indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimusten mukaisiin menoihin.

Tilausvaltuuksista aiheutuvien indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet sekä indeksien ja valuuttakurssien alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksupereusteisina.

Momentille voidaan myös tulouttaa sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.

Selvitysosa: Vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa Rajavartiolaitos sai tilausvaltuuden AS 322 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon. Valtuuden perusteella tehtiin vuonna 2013 sopimus modifikaatiosta ja huollosta. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2019 ja sen kokonaiskustannusarvio on 33 710 000 euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020	2021-	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Super Puma modifikaatio ja G-huolto						
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	7 000	6 700	4 500	-	-	18 200
Menot yhteensä	7 000	7 700	4 500	-	-	18 200

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-6 560
Yhteensä	-6 560
2017 talousarvio	9 400 000
2016 talousarvio	15 960 000
2015 tilinpäätös	30 387 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Selvitysosa: Pelastustoimen tavoitteena on turvallinen ja kriisinkestävä Suomi, jossa pelastustoimen palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti. Pelastustoimen tehtävänä on tulipalojen ehkäiseminen ja pelastustoiminta normaali- ja poikkeusoloissa sekä häiriötilanteissa, pelastustoimelle kuuluvat kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat väestönsuojelutehtävät sekä varautuminen näihin tehtäviin. Lisäksi pelastustoimi osallistuu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Pelastustoimella on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen. Tavoitteena on, että pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja valmius vastata niihin omalla toimialallaan. Tavoitteena on myös, että pelastustoimen turvallisuusviestintä on vaikuttavaa.

Vastuun pelastustoimen eri tehtävien hoitamisesta jakavat valtio ja kuntien ylläpitämät pelastuslaitokset. Valtion talousarviosta rahoitetaan Pelastusopiston toiminta sekä sisäministeriön johtama pelastustoimen valtakunnallinen kehittämistoiminta. Pelastuslaitosten rahoituksesta vastaavat kunnat. Hallitusohjelman mukaan pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahvistetaan ja parannetaan. Sisäministeriö jatkaa vuoden 2017 aikana hanketta, jonka tavoitteena on valmistella vuoden 2019 alussa voimaan tuleva pelastustoimen uudistus. Uudistuksessa pelastustoimen tehtävät siirretään kunnilta maakunnille.

Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on hätäkeskuspalvelujen tuottaminen sekä hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät. Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on myös hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta.

Hätäkeskusten ja hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaa yhdenmukaistetaan hälytyspalveluiden osalta valtakunnan tasolla. Tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä ja sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan maaliskuun 2017 loppuun mennessä siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa.

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 092 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) pelastuslain (379/2011) 107 §:n mukaisten erityisten palon- tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen
- 2) pelastuslain 100 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen
- 3) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitettulla tavalla valmiuden ylläpitämiseen

4) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina Palosuojelurahastolta tutkimus- ja kehittämistoimintaan saadut erityisavustukset.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) muuttamisesta.

Sisäministeriö asettaa pelastustoimelle seuraavat alustavat tuloksellisuustavoitteet:

Onnettomuuksien ehkäisy

Pelastustoimen tehtävä on erityisesti tulipalojen ehkäisy. Toimiala osallistuu myös muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Onnettomuuksia ja niiden seurauksia pyritään ehkäisemään parantamalla ihmisten ja yhteisöjen omatoimista varautumista, lisäämällä väestön turvallisuustietoisuutta ja -osaamista sekä toteuttamalla pelastuslaitosten laatimien valvontasuunnitelmien mukaisia toimia.

Onnettomuuksien ehkäisy	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Tuotokset			
Erheellisten paloilmoitusten määrä (kpl), enintään	17 606	16 300	15 500
Neuvontaa ja valistusta saaneiden osuus väestöstä (%), vähintään	16	20	20

Pelastustoiminta ja varautuminen

Pelastustoimi kykenee toimimaan nopeasti ja tehokkaasti onnettomuustilanteissa. Lisäksi pelastustoimella on valmius antaa pelastustoimeen kuuluvaa apua suuronnettomuustilanteissa myös ulkomailla ja valmius avun vastaanottamiseen. Pelastustoimen toimintavalmiustaso on määritelty alueen pelastustoimen riskien perusteella riskialueittain ja toimintavalmiustaso vastaa alueen palvelutasopäätöksessä määritettyä tasoa.

Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin pohjautuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja haavoittuvuuksista. Pelastustoimella on yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti uhka-arvio pelastustoimen valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten osana kansallista riskiarviota. Pelastustoimen osuutta yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta toteutetaan. Tavoitteena on saada strategian päämäärät ulottumaan nykyistä laajemmin myös alue- ja paikallishallintoon.

Varautumisen johtamista, ohjausta, yhteensovittamista ja valvontaa kehitetään siten, että valmius toimia erilaisissa kriisi- ja häiriötilanteissa parane.

Pelastustoiminta ja varautuminen	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Tuotokset			
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, kpl, arvio, josta ¹⁾	99 673	99 000	98 500
— tulipaloista (pl. maastopalot) aiheutuvat tehtävät	9 642	9 500	9 500
— maastopaloista aiheutuvat tehtävät	1 581	2 000	2 000
— tarkistus- ja varmistustehtävät	28 798	28 000	27 500
— ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	21 094	21 100	21 000
— muut tehtävät	38 558	38 400	38 500
Toiminnan laatu ja palvelukyky			

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Pelastustoiminta ja varautuminen			
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	59	50	50
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	86	50	50

¹⁾ Pelastuslaitoksen eri tehtävyytyypeille ei aseteta tavoitteita, vaan niiden kehitystä seurataan.

Koulutus- ja tutkimustoiminta

Pelastusopiston koulutusjärjestelmä luo pohjan pelastustoimen ja hätäkeskusten henkilöstön osaamiselle ja valmiudet pelastusalan kansainvälisiin avunantotehtäviin. Tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmat rakennetaan työammattien kehitysnäkymien pohjalta niin, että ne muodostavat ammatillisesti etenevän jatkumon, jossa huomioidaan myös täydennyskoulutuksen tarpeet.

Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaa vahvistetaan verkostoitumalla muiden toimijoiden kanssa. Näin varmistetaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja tutkimustiedon hyödynnettävyyttä koulutuksen, käytännön työn ja päätöksenteon tukena ja kehittämisessä.

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Pelastustoimi			
Tuotokset			
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivien määrä, kpl, vähintään	43 560	46 080	42 480
Pelastusopiston tutkintojen määrä, kpl, vähintään	171	172	164
AMK-tutkintojen määrä, kpl	44	30	30
Panokset			
Momentin 26.30.01 henkilötyövuodet, josta	112,7	108	108
— Pelastusopiston henkilötyövuodet	108	108	108
— Sisäministeriön henkilötyövuodet	1	-	-
— Turvallisuus- ja kemikaaliviraston henkilötyövuodet	3,7	-	-
Koulutuksen kokonaiskustannukset (1 000 euroa)	11 983	11 540	11 292
Toiminnan tehokkuus			
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet	944	980	938
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettaja	1 344	1 417	1 356
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijakohtainen vuosikustannus, euroa, enintään	28 143	25 622	27 195
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivän hinta, euroa, enintään	156	142	151
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastusopiston tutkintopalaute (asteikolla 1—4)	3,28	3,0	3,0
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	5,48	5,0	4,9
Henkiset voimavarat			
Pelastusopiston henkilöstön määrä	108	108	108
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	3,2	3,2	3,25
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	8,5	6,5	6,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	18 366	16 259	16 030
Pelastustoimen bruttotulot	4 139	4 126	2 938
Nettomenot	14 227	12 133	13 092
— Pelastusopisto	11 441	10 882	10 647
— Pelastustoimen päällystökoulutus	0	0	1 202
— Sisäministeriö	2 189 ¹⁾	801	793
— Kansainvälinen pelastuspalvelu	597	450	450
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 265		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 512		

¹⁾ Vuoden 2015 toteuma sisältää 0,8 milj. euroa muille kirjanpitoyksiköille siirrettyjä määrärahoja

Pelastustoimen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	1 286	1 400	1 435
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	440	444	465
— osuus yhteiskustannuksista	663	831	835
Kustannukset yhteensä	1 103	1 275	1 300
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	183	125	135
Kustannusvastaavuus, %	117	110	110

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pelastustoimen ammattikorkeatutkinnon siirto Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle (siirto momentilta 29.40.55)			1 202
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-3
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa			-7
Palkkaliukumasäästö			-27
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-65
Toimintameno säästö (HO 2015)			-80
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen			-54
Yhteensä			959

2017 talousarvio	13 092 000
2016 II lisätalousarvio	-61 000
2016 talousarvio	12 133 000
2015 tilinpäätös	13 598 000

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 645 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Hätäkeskuslaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Hätäkeskuslaitos jatkaa toiminnan yhdenmukaistamista yhdessä hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten kanssa. Yhdenmukaistaminen tulee saattaa tasolle, joka mahdollistaa verkottuneen toimintamallin käyttöönoton uudella tietojärjestelmällä. Uuden hätäkeskustietojärjestelmän kehitystyötä ja käyttöönoton valmistelua jatketaan siten, että käyttöönotto voidaan toteuttaa maaliskuun 2017 loppuun mennessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Hätäkeskustietojärjestelmän hankinta, valtuus				
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	1 954	-	-	1 954
Hätäkeskustietojärjestelmän hankinta, lisävaltuus (2015 II LTA)				
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	5 978	1 022	-	7 000
Menot yhteensä	7 932	1 022	-	8 954

Hätäkeskuslaitos	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Tuotokset			
Ilmoitusten määrä, kpl, josta	3 688 000	3 750 000	3 750 000
— hätäpuhelijien määrä, kpl	2 780 000	2 750 000	2 750 000
— välitettyjen tehtävien määrä, kpl	1 733 000	1 760 000	1 760 000
Panokset			
Hätäkeskustoiminnan kokonaismenot, brutto, 1 000 euroa	56 699	64 629	59 527
Henkilötyövuodet	597	613	541
Toiminnan tehokkuus			
Hätäilmoitusten määrä/hätäkeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit)	8 000	8 200	8 700
Hätäkeskustoiminnan kustannukset, euroa/asukas, enintään	9,0	10,7	9,4
Hätäkeskustoiminnan kustannukset, euroa/hätäilmoitus, enintään	13,3	15,4	13,6
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys, indeksi, vähintään (asteikko 1—5)	-	3,4	-
Henkiset voimavarat			
Henkilöstön määrä	615	585	541

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Hätäkeskuslaitos			
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	3,25	3,28	3,32
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	18,6	18	17

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	56 653	55 445	53 345
Bruttotulot	2 877	2 650	2 700
Nettomenot	53 776	52 795	50 645
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 525		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 503		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	2 767	3 000	2 700
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 089	2 110	1 301
— osuus yhteiskustannuksista	851	820	1 319
Kustannukset yhteensä	1 940	2 930	2 620
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	827	70	80
Kustannusvastaavuus, %	143	102	103

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erica-tietojärjestelmä (siirto momentilta 28.70.20)			-3 190
Hätäkeskustoiminnan turvaaminen			2 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-3
Palkkaliukumasäästö			-193
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-242
Toimintameno säästö (HO 2015)			-150
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen			-365
Yhteensä			-2 150
2017 talousarvio			50 645 000
2016 II lisätalousarvio			-365 000
2016 talousarvio			52 795 000
2015 tilinpäätös			56 754 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) pelastuslain (379/2011) 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä etsintä- ja pelastustehtäviin sekä poliisiviranomaisen johtamiin etsintä- tai muihin vastaaviin virka-aputehtäviin ja niistä aiheutuvan valmiuden ylläpitämiseen sekä ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta Finavialle

2) pelastustoimintaan kuuluvissa tehtävissä avustamiseen sekä asiantuntija-, muodostelma- ja materiaaliavun antamisesta, vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin ihmisen tai luonnon aiheuttamissa katastrofitilanteissa, unionin pelastuspalvelumekanismissa (1313/2013/EU) tarkoitetuissa toimituksissa, Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyössä sekä Suomen kahden- ja monenvälisten pelastuspalvelun yhteistoimintasopimusten perusteella, mihin luetaan myös Suomen osallistuminen Euroopan unionin, YK:n sekä NATO:n euroatlanttisen kumppanuusneuvoston pelastuspalvelun asiantuntijatehtäviin niistä aiheutuvine palkkaus- ja toimintakustannuksineen. Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkauksiin

3) pelastuslain 31 §:n mukaisesti metsäpalojen tähyystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Ilma-alusten käyttö etsintä- ja pelastustehtäviin	706 000
2) Kansainvälisen hätäavun antaminen ja vastaanottaminen sekä siihen varautuminen	1 100 000
3) Metsäpalojen tähyystoiminta	600 000
Yhteensä	2 406 000
2017 talousarvio	2 406 000
2016 talousarvio	2 406 000
2015 tilinpäätös	2 317 272

43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisradioverkon hintatuen ja alijäämätuen maksamiseen Suomen Virveverkko Oy:lle.

Selvitysosa: Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on turvata viranomaisradioverkon toiminta.

2017 talousarvio	8 100 000
2016 talousarvio	8 100 000
2015 tilinpäätös	8 100 000

40. Maahanmuutto

Selvitysosa: Sisäministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttopolitiikkaa ja vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelusta ja edustaa maahanmuuttoasioissa Suomea

Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Sisäministeriö yhteensovittaa maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa hallinnonalojen välillä.

Sisäministeriö vastaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja yhteensovittamisesta.

Sisäministeriö huolehtii Maahanmuuttoviraston toimintaedellytyksistä. Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ulkomaalaisten maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita, vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönnottoyksiköiden käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ylläpitää ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) ja tuottaa tietoja viranomaisille ja kansainvälisille järjestöille. Turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut tuotetaan kahdessa valtion vastaanottokeskuksessa sekä ostopalveluina.

Sisäministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys valtion vastaanottokeskusten yhdistämisestä Maahanmuuttovirastoon. Maahanmuuttovirasto saisi myös päätösvallan sopia muun kuin valtion vastaanotto- tai järjestelykeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa ilman, että se tarvitsee siihen sisäministeriön valtuutuksen. Muutoksilla pyritään tehostamaan vastaanottotoimintaa.

Maahanmuuttoa kuvaavat tunnusluvut	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio
Suomessa asuvat ulkomaalaiset ¹⁾	229 765	247 000	263 000
Maahanmuutto/ulkomaalaiset ²⁾	19 230	26 000	26 000
Nettomaahanmuutto/ulkomaalaiset ²⁾	14 660	18 000	18 000
Suomen kansalaisuuden saaneet/vuosi ³⁾	8 281	8 500	8 500

¹⁾ Vuosi 2015: Tilastokeskus/Väestö rakenne 2015. Vuodet 2016 ja 2017: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2016 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vaikutukset.

²⁾ Vuosi 2015: Tilastokeskus/Muuttoliike, ennakkotilasto 2015. Vuodet 2016 ja 2017: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2016 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vaikutukset.

³⁾ Taulukossa on esitetty Suomen kansalaisuuden hakemuksesta tai ilmoituksesta saaneiden henkilömäärä. Momentin 26.40.01 perusteluissa oleva taulukko kuvaa Maahanmuuttovirastossa vireille tulevien ja ratkaistujen hakemusten määrää. Samassa hakemuksessa voi olla useita henkilöitä.

Maahanmuuttopolitiikka

Suomen maahanmuuttopolitiikka perustuu hallitusohjelman linjauksiin, hallituksen maahanmuuttopolitiittisiin toimenpiteisiin ja turvapaikkapolitiittiseen toimenpideohjelmaan.

Vaikutetaan siihen, että EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan muutokset tapahtuvat unionin ja jäsenmaiden yhteisen edun mukaisesti perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. EU:n yhteisessä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa tapahtuvassa lainsäädännön uudistamisessa Suomi huolehtii kansallisten etujen huomioon ottamisesta.

Keskeiset strategiset tavoitelinjaukset ovat:

— Edistämme Suomen työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edistävää työperusteista maahanmuuttoa. Lievennämme EU-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkintaa, kun se on työllisyyden ja julkistalouden kannalta perusteltua, mahdollistaen yrityskohtaisesti erityisosaajien työllistämisen nopeuttamisen, alueellisen ja alakohtaisen työvoiman turvaamisen sekä käytännön prosessien helpottamisen.

— Tarkennamme perheenyhdistämisen kriteerejä EU:n perheen yhdistämisdirektiivin mukaisesti.

- Osallistumme kansainväliseen taakanjakoon pitämällä kiintiöpakolaisten määrän ainakin viime vuosien tasolla.
- Nopeutamme viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä, teemme päätökset palauttamisineen viivymättä ja torjumme väärinkäytöksiä.
- Nopeutamme törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten ulkomaalaisten maasta poistamista.

Maahanmuuttopolitiikan toteutusta ohjaavien hallituksen kannanottojen mukaisesti maahanmuuttopolitiikassa tehtävät muutokset tapahtuvat hallitusti ja tavoitteellisesti. Maahanmuuttopolitiikassa otetaan huomioon kansainvälisessä tilanteessa ja EU-lainsäädännössä tapahtuvat muutokset.

Hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti Suomi varautuu yhdessä EU- ja Pohjoismaiden kanssa muuttuneeseen turvapaikanhakijatilanteeseen kestävästi. Huolehditaan siitä, että tilanteeseen vastataan ennakkoivasti ja hallitusti. Pitkän ajan näkymä edellyttää, että hallittu maahanmuutto on kasvua, innovaatioita, uusia työpaikkoja ja taloudellista vakautta edistävä tekijä.

Tavoitteena on, että maahanmuuttohallinto kykenee vastaamaan lakisääteisiin käsittelyaikataivoitteisiin maahanmuuton lupahakemusten käsittelyssä. Maahanmuuttovirasto on turvapaikkaprosessin päävastuullinen omistaja turvapaikka-asioita koskevien tehtävien keskittyttyä poliisilta Maahanmuuttovirastoon. Muutos yksinkertaistaa turvapaikkaprosessin tehostamisen toteutusta. Tavoitteena on kehittää edelleen turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan kustannustehokkuutta. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään täysimääräisesti EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) mahdollisuuksia.

Sisäministeriön hallinnonalan viranomaisten (Maahanmuuttovirasto, poliisi, Rajavartiolaitos) operatiivista yhteistyötä ulkomaalaisten maahantuloon ja maassa oleskeluun liittyen hyödynnetään maahanmuuttoviranomaisten moniviranomaismallin (MPR) tukemana.

Lupahallinnon tuottavuutta parannetaan. Kehitetään edelleen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA), jotta pystytään tarjoamaan kattavasti lupaprosesseihin liittyvät sähköiset asiointipalvelut hakija-asiakkailla sekä automatisoidaan mahdollisuuksien mukaan lupaprosesseja.

Maahanmuutto

Laillisia maahanmuuttokanavia kehitetään EU:n lainsäädäntöä koskeviin muutoksiin liittyen. Maahantuloon liittyvää viranomaisyhteistyötä vahvistetaan. Oleskelulupajärjestelmän kehittämisessä tavoite on menettelyn selkeyttäminen. Työvoiman maahanmuuton osalta on tärkeää vastata oikea-aikaisesti työmarkkinoiden tarpeisiin, jolloin käsittelyaikoihin kohdistuu erityinen huomio. Työntekijän oleskelulupajärjestelmää kehitetään hallitusohjelmassa linjatulla tavalla. Lupatoiminnalla on erittäin tärkeä merkitys työehtojen ennakkovalvonnassa. Jälkivalvonnassa kyse on käytännössä pitkälti poliisin ja työsuojeluhallinnon tarkastustoiminnan resursseista ja niiden kohdentamisesta.

Yhteistyötä opetushallinnon kanssa jatketaan EU:n ulkopuolelta tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden maahantuloon liittyen. Väärinkäytösten määrä tulee pitää pienenä. Opiskelupaikkojen kohdentamisessa tulisi ottaa huomioon ne alat, joilla mahdollisesti esiintyy ulkomaisen työvoiman tarvetta tulevaisuudessa. Tämä vaatii myös kotimaisten kielten opintojen lisäämistä opiskelun aikana.

EU:n perheen yhdistämisdirektiivin mukaisesti kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien perheenjäseniltä edellytetäisiin tietyin poikkeuksin turvattua toimeentuloa perheenmuodostamisajankohdasta riippumatta, jotta perheenyhdistämishakemus voitaisiin hyväksyä.

Toteutetaan laittoman maahantulon vastaista toimintaohjelmaa. Ongelmina laittoman maahanmuuton lisääntyessä ovat ihmissalakuljetuksen lisääntymisen ohella laittoman työnteon ja ihmiskaupan sekä muun eriasteisen hyväksikäytön ja laittoman maassa oleskelun lisääntyminen. Tehostetaan viranomaisyhteistyötä laittoman maahantulon ja maassa oleskelun torjunnassa sekä huolehditaan tarvittavan lainsäädännön kehittämisestä. Keskeisiin maahanmuuttomai-

hin pyritään sijoittamaan maahanmuuton yhdyshenkilöitä. Laittoman maahanmuuton ongelmat näkyvät osaltaan myös lieveilmiöiden lisääntymisenä pidempiaikaisen maassa oleskelun tilanteissa henkilöiden jäädessä kotouttamistoimien ja yhteiskunnan palvelujen ulkopuolelle. Tehokas laittoman maahanmuuton torjunta ehkäisee näistä ongelmista yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Palauttamispolitiikkaa tehostetaan erityisesti jatkamalla ja kehittämällä laittomasti oleskelevien ja kielteisen päätöksen saaneiden henkilöiden tehokasta palauttamista EU-yhteistyön tukemana, pyrkimällä uusiin palautusta koskeviin yhteistyöpöytäkirjoihin ja EU-takaisinottosopimuksiin sekä nopeuttamalla rikoksiin syyllistyneiden maasta poistamista.

Vuoden 2017 alussa poliisilta siirretään oleskeluoikeutta koskevat lupa-asiat Maahanmuuttovirastolle lukuun ottamatta sellaisten päätösten tiedoksiantoa, joihin liittyy henkilön maasta poistaminen. Aiemmin ulkomaalaislain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluneet oleskelulupatehtävät siirtyvät Maahanmuuttovirastolle. Maahanmuuttovirasto vastaanottaa oleskelulupahakemukset. Maahanmuuttovirasto perustaa toimipisteitä yhdeksälle paikkakunnalle, joissa hakemus voidaan laittaa vireille ja joissa sähköisesti vireille saatettua hakemusta voidaan täydentää biometrisillä tiedoilla. Muutos koskee myös kansalaisuushakemuksia ja -ilmoituksia sekä matkustusasiakirjoja, jolloin nekin jätettäisiin poliisiin sijasta Maahanmuuttoviraston toimipisteessä.

Kansainvälinen suojelu

Turvapaikanhakijoiden määrää on vaikea ennustaa. Vuonna 2015 turvapaikanhakijoiden määrä lähes kymmenkertaisui aiempiin vuosiin verrattuna. Ennusteen mukaan turvapaikanhakijoiden määrä jäisi pysyvästi korkeammalle tasolle kuin aikaisemmin.

Seurataan turvapaikkamenettelyä ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevien säännösten toimivuutta ja valmistellaan mahdolliset lain muutokset. Kehitetään edelleen eri viranomaisten välistä yhteistyötä turvapaikkaprosessin tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Osallistutaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen ja EU-jäsenvaltioiden yhteistyöhön sen toimeenpanemiseksi käytännössä. Lainsäädännön kehittämisen ohella tiivistetään jäsenvaltioiden turvapaikkaviranomaisten välistä käytännön yhteistyötä erityisesti tukemalla Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) toimintaa ja osallistumalla yhteistyöhön muiden keskeisten EU:n virastojen kanssa.

Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä vahvistetaan johdonmukaisuutta eri maahanmuuton politiikkalohkojen, kuten rajavalvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan kanssa.

Kiintiöpakolaispolitiikan toimeenpanoa jatketaan uudelleen sijoittamalla Suomeen kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia (ulkomaalaislaki 301/2004 90 §). Uudelleen sijoittamisen perusteet (voimavarat kiintiöpakolaisten ottamiselle ja kiintiöpakolaisten määrä) vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa. Vuoden 2017 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

Määrärahoissa otetaan huomioon EU:n uudelleensijoittamista koskevat sitoumukset ja EU:ssa päätetyt turvapaikanhakijoiden sisäiset siirrot. Suomi toteuttaa Euroopan unionissa sovittuja turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja.

Hallinnonalalla hyödynnetään EUSA-rahastojen kautta saatavissa olevaa osarahoitusta täysimääräisesti.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto

	2015 ¹⁾	2016 arvio	2017
Vastaanottokeskusten paikkaluku yhteensä	27 393	24 090	8 090
— valtion vastaanottokeskukset	900	1 020	1 020
— yksityisen, kunnan tai järjestön ylläpitämät keskukset	26 423	23 000	7 000
— säilöönottoyksikkö	70	70	70
— käyttöaste keskimäärin %	106 ²⁾	90,0	90,0

	2015 ¹⁾	2016 arvio	2017
Ryhmäkotien ja tukiasuntojen paikkaluku yhteensä	2 400	2 200	700
— ryhmäkodit	600	600	200
— tukiasunnot	1 800	1 600	500
— käyttöaste keskimäärin %	105	90,0	90,0

¹⁾ Vuoden lopun tilanne: ei keskiarvo (luvussa ei ole mukana yksityismajoituksessa olevia)

²⁾ Poikkeuksellisen turvapaikanhakijamäärän vuoksi tilastointi vuodelta 2015 ei ole täysin kattava.

Vastaanottopalvelujen saajat	2015	2016 arvio	2017
Keskimäärin vastaanoton piirissä olevia / henkilöä / vuosi	10 270	23 270	8 420
— Vastaanottokeskuksiin majoitettuja	8 678	19 300	7 100
— Alaikäisiä yksintulleita	932	2 100	600
— Säilöön otetut ulkomaalaiset	50	70	70
— Yksityismajoituksessa	610	1 800	650

Vastaanoton kustannukset / euroa / vuosi	2015 tilinpäätös	2016 talousarvio	2017 esitys
Vastaanoton kokonaiskustannukset	168 234 459	392 515 000	136 409 000
Vastaanottokeskusten kokonaiskustannukset	165 633 462	387 365 000	128 309 000
— vastaanottokeskusten yksikkökustannus / hlö	23 053	17 657	17 000
— alaikäisen kustannus ryhmäkodissa / hlö	61 382	84 775	61 000
— alaikäisen kustannus tukiasunnossa / hlö	34 320	33 070	33 000
— säilöön otetun kustannus / hlö	82 687	50 856	51 000
— yksityismajoituksen kustannukset	6 616 399	11 300 400	4 080 700
— yksityismajoituksen kustannus / hlö	6 278	6 300	6 300
Lasten edustaminen	191 258	286 000	200 000
Vapaaehtoinen paluu	-	-	5 800 000
Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	790 928	900 000	900 000
Muut maahantuloon liittyvät menot ¹⁾	1 810 069	4 250 000	1 200 000

¹⁾ Tulkkauksen ja käännöspalkkiot, Maahanmuuttoviraston ulkopuolella suoritettavat turvapaikkapuhuttelut, DNA-testit, kieli-analyysit ja oikeuslääketieteelliset testit sekä sähköiset palvelut (Umarek).

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 60 778 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 33 §:n mukaisen ihmiskaupan uhrien auttamispalveluiden ostamiseen

2) maahanmuuttohallinnon toiminnan kehittämiseen sekä vastaanottojärjestelmän kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita hyödyntäen ja kehittäen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää viranomaisten ajantasaisena asianhallinta- ja tietopalvelurekisterinä. Virasto tuottaa ajankohtaista tietoa maahanmuutto- ja kansalaisuusasioista. Virasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönottoyksiköiden käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta.

Sisäministeriö asettaa Maahanmuuttovirastolle alustavasti seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Maahanmuuttovirasto ja valtion vastaanottokeskukset	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Tuotokset			
Päätökset	55 370	132 250	140 500
Panokset			
Toimintamenot (1 000 €)			
Maahanmuuttovirasto	19 397	66 885	49 237
Valtion vastaanottokeskukset	8 900	12 270	9 073
Henkilötyövuodet	448	950	832
Maahanmuuttovirasto	334	830	690
Valtion vastaanottokeskukset	114	120	142
Tehokkuus			
Toiminnallinen tuloksellisuus			
— tuottavuus (päätöstä/Maahanmuuttoviraston htv)	166	159	203
— taloudellisuus (nettomenot €/päätös)	393	300	300
— maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	68	84	91

Nopea ja oikeusvarma päätöksenteko

Vireille tulleiden hakemusten läpivientiajat lyhenevät. Perheenyhdistämishakemusten käsittelyaika on enintään yhdeksän kuukautta. Asiakkaiden oikeusturva säilyy hyvänä. Henkilö- ja teknisiä resursseja käytetään joustavasti ja tehokkaasti. Päätöksentekoprosessit ovat laadullisesti mitattavia sekä läpinäkyviä, ohjaavia ja rutiinityötä säästäviä. Soveltamiskysymykset linjataan sisäisellä ohjeistuksella.

Vireille tulleet ja ratkaistut asiat 2015—2017

	2015		2016		2017	
	toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	talousarvio Vireille tulevat	Ratkaistut	tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
Maahanmuutto yhteensä	22 876	22 328	39 500	37 500	84 500	87 500
— työntekijän oleskelulupa	6 328	6 346	6 000	6 000	6 000	6 000
— opiskelijan oleskelulupa	6 297	6 376	6 000	6 000	6 000	6 000
— muut oleskeluluvat (sis. kv. suojelu)	10 251	9 606	27 500	25 500	22 500	25 500
Oleskeluluvan uusiminen (jatkoluvat)					50 000	50 000
Maasta poistaminen	10 212	6 752	10 500	14 500	10 500	10 500
Kansainvälinen suojelu yhteensä	42 239	15 077	35 000	65 750	30 000	30 000
— turvapaikkahakemukset	32 476	7 480	10 000	45 000	10 000	10 000
— kiintiöpakolaiset	1 050	1 050	750	750	750	750

	2015		2016		2017	
	toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	talousarvio Vireille tulevat	Ratkaistut	tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
— matkustusasiakirjat	5 850	5 850	15 000	15 000	10 000	10 000
Kansalaisuus yhteensä	12 946	11 213	12 500	14 500	12 500	12 500
— kansalaisuushakemukset	11 041	9 245	11 000	13 000	11 000	11 000
Yhteensä	88 273	55 370	97 500	132 250	137 500	140 500

Käsittelyaika keskimäärin (vrk)

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Maahanmuutto			
— työntekijän oleskelulupa (sis. TE-toimiston osapäätöksen)	102	65	65
— oleskelulupa, opiskelija	19	30	30
Kansainvälinen suojelu, kokonaiskäsittelyaika ilman muutok- senhakua			
— turvapaikka	117	160	90
Kansalaisuushakemukset, kokonaiskäsittelyaika			
— kansalaisuushakemukset	297	238	238
Ratkaistut/vireille tulleet (%)	62,7	120	100

Maahanmuuttohallinnon prosessien sähköistäminen

Maahanmuuttohallinnon kaikkien viranomaisten sähköistä asianhallintajärjestelmää (UMA) käytetään tehokkaasti ja sen ylläpidosta huolehditaan. Sähköisten palvelujen käyttöä laajennetaan ja samalla nopeutetaan prosessien kulkua automatisoinnin mahdollisuuksia hyödyntäen. Järjestelmän toimintoja kehitetään vuosina 2016—2019 nostamalla järjestelmän digitalisaatio-, automaatio- ja itsepalvelutasoa.

*Henkisten voimavarojen hallinta***Henkiset voimavarat, Maahanmuuttovirasto**

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Henkilötyövuodet	334	830	690
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	7,1	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,5	3,51	3,52

Henkiset voimavarat, Valtion vastaanottokeskukset

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Henkilötyövuodet	114	120	142
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	8,4	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	-	3,70	3,70

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	40 530	86 855	75 278
Bruttotulot	8 681	7 700	14 500
Nettomenot	31 849	79 155	60 778
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 494		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 549		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Joutsenon vastaanottokeskuksen lisämääräraha			286
Siirto momentille 26.40.22 (vapaaehtoisen paluun matkat ja paluuavustukset)			-4 000
Siirto momentilta 26.40.21 (Metsälän säilöönottoyksikkö)			2 808
Siirto momentilta 28.70.20 (Älykäs digitaalinen virasto)			2 000
Turvapaikkahakijamäärän lisäresurssitarpeen jatkaminen			16 400
Turvapaikkapäätösten sujuvuuden turvaaminen			-37 392
Turvapaikkatutkinnan siirto poliisilta Maahanmuuttovirastolle (siirto momentilta 26.10.01)			1 660
UMA-järjestelmä (tuottavuusrahan siirto)			-1 000
Valtion vastaanottokeskuksen lisäkapasiteetti			-2 608
Vapaaehtoisen paluun matka- ja paluuavustuksen määrärahat			4 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-17
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-9
Palkkaliukumasäästö			-100
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-116
Toimintameno-säästö (HO 2015)			-120
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen			-169
Yhteensä			-18 377

2017 talousarvio	60 778 000
2016 II lisätalousarvio	4 631 000
2016 talousarvio	79 155 000
2015 tilinpäätös	29 904 000

(20.) Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 talousarvio	876 000
2015 tilinpäätös	548 240

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 101 044 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 7 §:n mukaisesti vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamis- ja ylläpitokustannusten sekä palveluntuottajalle vastaanottopalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, ilman kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa olevan ihmiskaupan uhrin auttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen vastaanottorahaa lukuun ottamatta ja alaikäisen, jolla ei ole oleskelulupaa Suomessa, edustajan palkkion maksamiseen sekä kansainvälistä suojelua hakevien yleisen oikeudellisen neuvonnan kustannuksiin
- 2) säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 3 luvun mukaisen toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen säilöön otetuille ulkomaalaisille käyttörahaa lukuun ottamatta
- 3) vastaanottopalveluna järjestettyyn työ- ja opintotoimintaan osallistuvien henkilöiden vastaanottolain 30 §:n mukaisten tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen
- 4) vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja vastaanotto toiminnan kehittämistä tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin
- 5) turvapaikkatutkinnan ja -puhuttelujen tulkkaus- ja käännös- ja kuljetusmenoihin
- 6) Maahanmuuttoviraston toimipisteiden ulkopuolella suoritettavien turvapaikkapuhuttelujen matkakustannusten, perhesiteen selvittämiseksi tehtävien DNA-testien ja oikeuslääketieteellisten testien kustannuksiin sekä kotipaikan tai kansalaisuuden selvittämiseksi tehtävien kielianalyysien kustannuksiin
- 7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 86 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisesti.

Vuoden 2017 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottopalvelut järjestää vastaanottokeskus vastaanottolain (746/2011) 13 §:n nojalla. EU:ssa sisäisesti siirrettävien turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut järjestetään vastaanottolain mukaisesti. Laajamittaisen maahantulon yhteydessä vastaanottopalvelut järjestetään vastaanottolain 12 §:n mukaisesti. Maahanmuuttovirasto sopii kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa vastaanottopalvelujen järjestämisestä ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Lakisääteisten vastaanottopalveluiden tuottamisen lisämäärärahararve on aiheutunut ennakoimattomasta ja ennätysellisestä turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta, josta on aiheutunut kustannustason nousua. Keskusten lakkauttamis- ja majoituspaikkojen supistamispäätöksiä tehdään sopeuttaen toimintaa turvapaikanhakijamääriin kuitenkin niin, että kapasiteetti vastaa majoitustarvetta. Vastaanottoyksiköiden majoituspaikkojen käytössä pyritään 90 %:n käyttöasteeseen. Vastaanottokeskusten ylläpidon ja palveluiden tuottamisessa pyritään kustannustehokkuuteen mm. majoitusvuorokauden hinnassa. Sopimusten irtisanominen kuitenkin näkyy kustannusten merkittävänä alenemisena vasta vuoden 2017 aikana, kun sopimusten pääsääntöisesti kuuden kuukauden irtisanomisajat päättyvät.

Vastaanottolain 6 §:ssä säädetään erityistarpeiden huomioon ottamisesta hakemuksen käsittelyn ajan ja lisäksi vastaanottolain 19 §:ssä täydentävästä vastaanottorahasta kattamaan erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia tarpeelliseksi harkittuja menoja.

Turvapaikkapuhuttelujen tulkkaus- ja käännöskustannukset vaihtelevat turvapaikanhakijoiden määrän ja hakijoiden kielen mukaan. Turvapaikkahakemuslomakkeella selvitetään hakemuksen perusteet ennen turvapaikkapuhuttelua. Hakijan täyttämä lomake sekä hakijan vieraskieliset asiakirjat ja selvitykset käännetään Maahanmuuttovirastossa.

Maahanmuuttoviraston turvapaikkatutkinnassa ja turvapaikkapuhuttelussa käytetään hakijan äidinkieltä tai hänen ymmärtämänsä kielen tulkkausta.

Ulkomaalaislain (301/2004) 65 §:n mukaan Maahanmuuttovirasto voi varata hakijalle ja perheenkokoajalle tilaisuuden osoittaa biologinen sukulaisuus toteen valtion varoista kustannettavan DNA-tutkimuksen avulla, jos biologiseen sukulaisuuteen perustuvasta perhesiteestä ei muutoin voida saada riittävää selvitystä ja jos DNA-tutkimuksen avulla on mahdollista saada olennaista näyttöä perhesiteestä. Ulkomaalaislain 6 a §:n mukaan oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen tai perheenkokoajan iän selvittämiseksi voidaan tehdä oikeuslääketieteellinen tutkimus jos on olemassa ilmeisiä perusteita epäillä hänen itsestään antamien tietojen luotettavuutta. Ulkomaalaislain 6 b §:ssä säädetään oikeuslääketieteellisen tutkimuksen tekemisestä. Turvapaikanhakijoille ja perheenkokoajille, joiden henkilöllisyyttä ei ole voitu varmistaa, voi olla tarpeen joissakin tapauksissa osana henkilöllisyyden selvittämistä tehdä kielianalyysi hakijan kielellisen identiteetin ja taustan ja sitä kautta kotiseudun selvittämiseksi. Kielianalyysin avulla selvitetään muun muassa, täytyvätkö perheenyhdistämisen edellytykset perheenyhdistämishakemusten käsittelyn yhteydessä.

Kiintiössä otettavat pakolaiset voidaan valita talousarviovuonna ja he voivat saapua maahan sinä vuonna sekä sitä seuraavien kahden vuoden aikana. Kiintiöstä valittujen pakolaisten maahantulomatkat järjestetään ostopalveluna. Vastaanoton erityistilanteissa korvataan erityispalveluja, kuten matkan aikana tarvittavat lääkäripalvelut tai kauttakulku- tai maasta poistumiseen vaadittavien viisumien kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kuntien, kuntayhtymien, järjestöjen ja yhteisöjen vastaanottokustannukset	75 808 000
Vastaanottokeskusten muut menot	23 136 000
— palvelujen ostot	6 025 000
— terveydenhuolto	16 626 000
— muut menot	485 000
Vastaanottokustannukset yhteensä	98 944 000
Muut maahantuloon liittyvät menot	1 200 000
Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	9 000 000
Yhteensä	101 044 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 26.40.01 (Metsälän säilöönottoyksikkö)	-2 808
Siirto momentille 26.40.22 (vapaaehtoisen paluun paluujärjestäjän menot)	-1 800
Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu	-184 675
Yhteensä	-189 283

2017 talousarvio	101 044 000
2016 II lisätalousarvio	130 442 000
2016 talousarvio	290 327 000
2015 tilinpäätös	124 910 232

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaaehtoisesta paluusta aiheutuviin kuluihin

2) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 31 §:n mukaisten matka- ja muiden avustusten maksamiseen. Avustukset vapaaehtoisesti palaaville ovat siirtotalouden kuluja kotitalouksille.

Selvitysosa: Vapaaehtoisesta paluusta säädetään ulkomaalaislain 147 a §:ssä. Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 31 §:n nojalla vapaaehtoisen paluun tukemiseksi voidaan kansainvälistä suojelua hakeneelle kolmannen maan kansalaiselle, tilapäistä suojelua saaneelle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalain mukaista kotipaikkaa Suomessa sekä oleskeluluvan ulkomaalaislain 51 §:n nojalla saaneelle, korvata kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotimaahan tai muuhun maahan, johon hänen pääsytensä on taattu. Tilapäistä suojelua saava tai ihmiskaupan uhri voi olla myös unionin kansalainen tai tähän rinnastettava.

Vapaaehtoisen paluun järjestäminen toteutetaan ostopalveluna.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Matka- ja muut avustukset	4 000
Ostopalvelut	1 800
Yhteensä	5 800

2017 talousarvio 5 800 000

63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 484 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaiselle kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 19 §:n ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) perusteella myönnettävän vastaanottorahan, käyttörahan ja toimeentulotuen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle sekä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, myönnetään vastaanottoraha välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa muulla tavalla. Jos vastaanottokeskus järjestää täyden ylläpidon, ilman huoltajaa olevalle lapselle myönnetään vastaanottorahan sijasta käyttöraha.

Säilöön otetulle ulkomaalaiselle annetaan käyttörahaa, jos hänellä ei ole käytettävissään omia varoja eikä hän voi saada käyttövaroja muulla tavalla. Säilöön otetulle ulkomaalaiselle voidaan poikkeuksellisesti myöntää täydentävää vastaanottorahaa siten kuin vastaanottolaissa säädetään tai toimeentulotukea siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) säädetään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vastaanottoraha	16 601 000
Täydentävä vastaanottoraha	692 000
Käyttöraha	191 000
Yhteensä	17 484 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Turvapaikkahakijoiden määrän kasvu	-72 434
Yhteensä	-72 434
2017 talousarvio	17 484 000
2016 talousarvio	89 918 000
2015 tilinpäätös	28 023 690